

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

CASE: PK-YRITYKSEN VE- ROSUUNNITTELU

TEKIJÄT: Arttu Larikka
Niko Soininen

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Työn tekijät Arttu Larikka ja Niko Soininen	
Työn nimi Case: Pk-yrityksen verosuunnittelu	
Päiväys	22.4.2018
Sivumäärä/Liitteet	51
Ohjaaja(t) Arja Hukkanen ja Sirpa Grönholm	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aihe on Pohjois-Savolaisen konepajateollisuutta ja metallitöitä harjoittavan PK-yrityksen verosuunnittelu. Yrityksestä käytetään työssä nimeä Case Yritys Oy.</p> <p>PK-yrityksen verosuunnittelu on aihepiiriltään varsin ajankohtainen ottaen huomioon sen, että pienten ja keski suurten yritysten määrä alati kasvaa Suomessa. Verosuunnitteluun ei yleensä kiinnitetä erityisen paljon huomiota, vaikka siihen olisikin tiettyjä mahdollisuuksia. Tässä opinnäytetyössä tuodaan esiin ne kokonaisuudet, joiden avulla myös pienempi yritys pystyy optimoimaan lopullisen verorasituksensa.</p> <p>Opinnäytetyö koostuu teoreettisesta viitekehyksestä ja sen soveltamisen yhdistelmästä. Tutkimusaineistona on käytetty paljon kvalitatiivisia lähteitä, joita ovat yleisesti verosuunnittelun lainsäädäntö, akateeminen kirjallisuus, artikkelit ja asiantuntijahaastattelut. Verohallinnon ohjeistukset ovat myös tärkeä osa teoriaa. Teoria on rakennettu tilikauden aikaiseen verosuunnitteluun, tilinpäätöksessä tapahtuvaan verosuunnitteluun ja erityiskysymyksiin. Teoriaa on sovitettu käytäntöön yrityksen näkökulmasta katsottuna ja siitä on rakennettu yritykselle suuntaa antavia ohjeita.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoitus ei ole olla opas vero-ongelmien ratkaisemiseksi ja välttämiseksi. Muuttuvan lainsäädännön ja oikeuskäytäntöjen olosuhteissa tämänlainen lähestymistapa ei olisi edes mahdollista. Opinnäytetyössä on tarkoitus esittää veroekonominen ajattelutapa, jota seuraten yrityksen vero-ongelmat on mahdollista ottaa analyttisen pohdinnan ja suunnittelun kohteiksi silloinkin, kun yksittäisiin säännöksiin tiedetään kohdistuvan muutospaineita. Opinnäytetyössä esitetään katsaus tämänhetkisiin puitteisiin ja pelisääntöihin. Lähestymistapaa havainnollistetaan useilla esimerkeillä voimassa olevista verosäännöksistä ja oikeustapauksista. Opinnäytetyön lähtökohtana toimii se mitä osakeyhtiölaissa säädetään, eli osakeyhtiön pääasiallisiin tehtäviin kuuluu voiton tuottaminen omistajilleen.</p> <p>Monet verosuunnittelussa käytettävistä keinoista, pääasiassa tilinpäätöksen aikaiset, vaativat yritykseltä johdonmukaisuutta tilikaudesta toiseen. Muun muassa kuluvaraston käyttäminen tilinpäätöksessä on case-yritykselle vaikeampi asia toteuttaa, jos niitä ei ole aiemmin hyödynnetty. Tästä syystä case-yrityksen verosuunnittelumahdollisuudet ovat pääasiassa tilikauden aikaisia ja erityistapauksissa. Tärkein tilikauden aikaisen verosuunnittelun keino case-yrityksen osakkaille on nettovarallisuuden kasvattaminen ja sitä kautta verovapaana jaettavan osinkotulon kasvattaminen.</p> <p>Eryistapauksista case-yrityksen tapauksessa tulee esille yrityksen liiketoiminnan myynti ja sukupolvenvaihdos. Case-yrityksellä on ollut tytäryhtiö, jonka liiketoiminnan myynnistä saatujen tulojen jakamista käsitellään paljon. Case-yritys myös täyttää verovapaan sukupolvenvaihdoksen ehdot, joten se olisi mahdollista ja suositeltavaa pyrkiä toteuttamaan. Kuitenkin, mitä suurempia verotuksellisesti epätavallisia asioita käsitellään, on kannattavaa aina pyytää verottajalta ennakkopäätös.</p>	
Avainsanat pk-yritys, verosuunnittelu, verolainsäädäntö, verotus	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration			
Degree Programme Degree Programme in Business Administration			
Authors Arttu Larikka and Niko Soininen			
Title of Thesis Case: Tax Planning for SME			
Date	22.4.2018	Pages/Appendices	51
Supervisors Arja Hukkanen and Sirpa Grönholm			
Client Organisation /Partners			
<p>Abstract</p> <p>The purpose of thesis was to study tax planning opportunities for an SME, which operates in metals and engineering industry in Pohjois Savo region. The case company is referred to as Yritys X Oy throughout this thesis.</p> <p>Tax planning for SMEs is a topical issue, since the amount of small and medium-sized companies continues to grow in Finland. Tax planning is not a common practice, although there are several opportunities for it. This thesis discusses those options that SMEs have for optimizing their tax burden.</p> <p>This thesis consists of theoretical framework and its application in business world. The research material comes from different qualitative sources such as legislation for tax planning, academic literature, articles and expert interviews. Moreover, the guidelines by tax administration are an important part of the theory. Theory is build by looking at tax planning during fiscal year, tax planning in financial statements and special questions. Theory is applied in practice by looking at the case company and by giving them guidelines for future reference.</p> <p>The purpose of this thesis is not to provide a guide for solving or avoiding tax problems. This approach is not even possible due to changing legislation and legal praxis. Instead, this thesis seeks to present economic approach to taxes, where it is possible to analyze and plan taxes even when specific regulations are facing pressures to change. This thesis presents an overview of current frameworks and rules. The manner of approach is demonstrated with many examples of effectual tax regulations and court cases. The basis of this thesis comes from The Limited Liability Companies Act, meaning that the companies' purpose is to earn profits for its owners.</p> <p>Many means for tax planning, especially those related to financial statements, require consistency from one fiscal year to another. For example, using some of the deductible business expenses in financial statements would be difficult for the case company if they were not previously utilized. For this reason, the case company has most tax planning opportunities during the fiscal year and in some special cases. For the partners in case company the most important tax planning opportunity exists in increasing their net worth and through that increasing their tax-free dividend income.</p> <p>For our case company, meaningful special cases are related to selling the business or transferring its ownership from one generation to the next. The case company previously had a subsidiary and the income related to its sale is discussed in this thesis. The case company is also eligible for tax-free change of generation, so it represents an opportunity for them, which they are recommended to seize. Nonetheless, if the question related to taxation is unusual, it is recommendable to contact tax authority for a precedent.</p>			
Keywords SME, tax planning, tax legislation, tax planning for SMEs			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
1.1	Opinnäytetyön tausta ja rakenne	7
1.2	Opinnäytetyön luonne, tavoite ja tutkimusaineisto	7
2	VEROSUUNNITTELU YLEISESTI	8
2.1	Verosuunnittelun tasot	9
2.1.1	Strateginen verosuunnittelu	9
2.1.2	Taktinen verosuunnittelu	10
2.1.3	Operatiivinen verosuunnittelu	10
3	TILIKAUDEN VEROSUUNNITTELU	11
3.1	Nettovarallisuus	11
3.2	Nettovarallisuuden optimointi	12
3.3	Palkkaa vai osinkoa?	14
3.3.1	Osinkoa ja palkkaa	15
3.3.2	Osinkoa vain matemaattisen arvon verran	17
3.3.3	Kaikki osinkona	18
3.3.4	Yhteenveto	18
3.4	ALV-jaksotus kassanhallinnassa	20
3.5	Konserniavustus.....	20
3.5.1	Konserniavustus käytännössä	21
3.5.2	Konserniavustuksen edellytykset	21
4	TILINPÄÄTÖKSEN VEROSUUNNITTELU	22
4.1	Tavoitetulos ja kuluvaraston syntyminen	22
4.2	Kuluvarasto	23
4.3	Kuluvaraston käyttäminen tilinpäätöksessä	24
4.3.1	Poistot.....	24
4.3.2	Jälleenhankintavaraus	24
4.3.3	Suurehkot korjausmenot.....	25
4.3.4	Osatuloutus	26
4.3.5	Kiinteiden menojen aktivointi	27
4.4	Osingonjako	28
5	VEROSUUNNITTELUN ERITYISKYSYMYKSET	31

5.1	Yrityksen myynti	31
5.1.1	Myynnin verotus	31
5.1.2	Liiketoiminnan myynnistä saatavien tulojen nosto	32
5.1.3	Tytäryhtiön myynti	34
5.2	Sukupolvenvaihdos	36
5.3	Osakaslainat	37
5.4	Kiinteistön eriyttäminen ja vuokratuotot	40
5.5	Korkotulot	43
5.6	Omien osakkeiden osto	43
5.7	Peitelty osingonjako	45
5.7.1	KHO:n esimerkitapauksia peitellystä osingonjaosta	45
5.7.2	Peitellyn osingonjaon veroseuraamukset.....	47
6	YHTEENVETO.....	48
6.1	Opinnäytetyöprosessi	48
6.2	Opinnäytetyön tulokset	48
	LÄHTEET	50

1 JOHDANTO

Verohallinnon mukaan verovelvollisella on oikeus minimoida maksamansa vero verosuunnittelulla. Olosuhteet ja toimenpiteet tulee valita sen mukaan, että lopputulos on optimaalinen sekä verojen määrän että muun kokonaisuuden kannalta. Käytännössä verosuunnittelussa valitaan ne vaihtoehdot, joiden veroseuraamukset ovat verotuksessa ja oikeuskäytännössä yleisesti hyväksytyt. (Veron kiertämissäännöksen soveltaminen 2016.)

Verotusmenettelylaissa on säädetty yleislauseke: ”Jos jollekin olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen oikeudellinen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, on verotusta toimitettaessa meneteltävä niin kuin asiassa olisi käytetty oikeaa muotoa” (Laki verotusmenettelystä 4 luku 28 §). Milloin lain mukaan hyväksyttävästä verosuunnittelusta siirrytään veron kiertämiseen, ei pystytä täsmällisesti määrittelemään. Verotusmenettelylain yleislauseke antaa verotajalle normaalia lain soveltamista pidemmälle menevät mahdollisuudet ehkäistä veronkiertoa (Veron kiertämissäännöksen soveltaminen 2016.)

Verosuunnittelun ja veronkierron raja on usein kuin veteen piirretty viiva. Täsmällisen määrityksen vaikeus johtuu siitä, että tulkinnan mahdollisuuksia on yhtä monta kuin on tulkittavia tapauksiakin. Käytännössä oikeuskäytännöt tuomioistuinkäsittelyineen määrittelee tapaus kerrallaan sen, mikä on hyväksyttävän verosuunnittelun ja veron kiertämisen ero. Toiminnan laatu määrittää hyvin pitkälle onko kyse verosuunnittelusta vai veronkierrosta. Verosuunnittelussa on tarkoituksena se, että veroja maksetaan lain määräämä minimi, mutta ei yhtään sen enempää. Veronkierrossa tärkein motiivi on verojen välttäminen. Juurikin aiheen monimuotoisuuden ja tulkinnanvaraisuuden takia aihe on todella kiinnostava, mistä syystä lähdettiin tutkimaan toimeksiantajayrityksen verosuunnittelumahdollisuuksia.

1.1 Opinnäytetyön tausta ja rakenne

Työn lähtökohtana toimii molempien kiinnostus verotusta koskevaa lainsäädäntöä kohtaan. Erityisen kiinnostuksen kohteena on varsinkin verotuksen soveltaminen ja verosuunnittelu, koska opinnoissa aihe on pitkälti sivuutettu.

Opinnäytetyössä käsiteltävä case-yritys on Pohjois-Savossa sijaitseva, konepajatuotteita valmistava pienyritys. Yritys on yhtiömuodoltaan osakeyhtiö. Yrityksessä on viisi osakasta, joista osa työskentelee yrityksessä. Osa osakkaista nostaa palkkaa ja yritys pyrkii maksamaan vuosittain myös osinkoa omistajilleen. Yrityksellä on ulkomaalainen tytäryhtiö, jota ollaan eriyttämässä ja myymässä. Yritys omistaa myös kiinteistön, jossa sen pääasiallinen toiminta tapahtuu.

Opinnäytetyössä käsitellään kappaleittain case-yrityksen käyttöön sopivia verosuunnittelun mahdollisuuksia. Jokainen kappale sisältää teoriaa tietyn aihealueen verosuunnittelusta, jonka jälkeen kappaleissa käsitellään esimerkkien avulla ehdotuksia case-yritykselle. Case-yrityksen pyynnöstä opinnäytetyössä ei käytetä varsinaisia yrityksen lukuja, mutta luvut ovat suuntaa antavia ja laskentamallit on toimitettu yrityksen käyttöön.

1.2 Opinnäytetyön luonne, tavoite ja tutkimusaineisto

Tämä opinnäytetyö on case-luontoinen kirjallisuuskatsaus, jossa etsitään vastausta seuraavaan kysymykseen: Millä tavoin case-yritys pystyy optimoimaan ja suunnittelemaan verotustaan lain suorien mahdollisuuksien rajoissa?

Samassa kysymyksessä määrittyy myös opinnäytetyön rajaus ja raamit. Tarkoitus on siis pysyä verotuksen lainsäädännön piirissä ja etsiä verotuksellisesti edullisia vaihtoehtoja case-yhtiön näkökulmasta katsottuna. Aihepiiriä rajataan kuitenkin siten, että aggressiivisen verosuunnittelun menetelmiä ei tässä opinnäytetyössä käsitellä. Aggressiivisen verosuunnittelun menetelmät toimivat käytännössä vain monikansallisissa yhtiöissä, joten sen käsittely case-yrityksen kohdalla ei ole olennaista.

Työtä varten kerätty aineisto koostuu pääosin verotuksen lainsäädännöstä akateemisesta kirjallisuudesta, artikkeleista ja asiantuntijahaastattelusta. Myös verohallinnon ohjeistukset ovat tärkeä osa teoriaa.

2 VEROSUUNNITTELU YLEISESTI

Tilinpäätöksen ja voitonjaon suunnittelu on keskeinen osa yrityksen talouden suunnittelua. Yksi osaa tätä suunnittelua on verosuunnittelu, jonka tarkoituksena on estää verohaittojen ja hallitsemattomien verotustilanteiden synty. Käytännössä verosuunnittelulla on tarkoitus löytää yritykselle verotuksellisesti edullisin toimintavaihtoehto (Siikavuo 2016, 161). Suomessa tilinpäätöksellä on kaksi tarkoitusta. Ensimmäisenä on jakokelpoisen voiton laskeminen ja informaation välittäminen yrityksen sidosryhmille. Toisena on verotettavan tulon määrittäminen. Verotuksen kannalta kirjanpidon luotettavuus on keskeistä. Verottaja mittaa tätä luotettavuutta tilinpäätöksen oikeellisuudella, tilintarkastajan lausunnon perusteella, tasejatkuvuudella sekä määräaikojen noudattamisella. (Siikavuo 2016, 162.)

Yrityksen kannalta keskeisintä verosuunnittelussa ovat:

1. Veroseuraamusten ennakointi.
2. Sellaisten menettelytapojen etsiminen, joiden avulla saavutetaan edullisin mahdollinen verokustannus.
3. Omistajien veroseuraamusten ennakointi ja niiden minimointi.
4. Veronmaksun ajoittamisen ennakointi ja likviditeetin seuraaminen.
5. Hallitsemattomien tilanteiden syntymisen estäminen. (Siikavuo 2016, 162.)

Osakeyhtiölaki säätelee, että osakeyhtiön pääasiallisiin tehtäviin kuuluu voiton tuottaminen.

Näin on luonnollista, että yritysjohto kiinnittää huomiota yrityksen verotuksellisiin näkökulmiin. Osakeyhtiö maksaa veroa vain positiivisesta tuloksestaan eli yrityksen tulojen ja menojen erotuksesta. Vuonna 2018 osakeyhtiö maksaa positiivisesta tuloksestaan yhteisöveroa 20 %. Osakeyhtiö saa vähentää verotuksessa sen maksamat palkat ja luontoisedut, niin kauan kuin niiden katsotaan olevan kohtuullisia. Luontoisetujen kanssa tulee olla varovainen, sillä verottaja voi arvioida edut peiteltyiksi osingoiksi, jolloin tiedossa on jäännösveroja tai jopa oikeustoimia.

2.1 Verosuunnittelun tasot

Perinteisesti yrityksen verosuunnittelua kuvatessa puhutaan joko strategisen, taktisen tai operatiivisen verosuunnittelun tasosta. Näiden tasojen väliset erot ovat kuitenkin hyvin häilyvät, koska erinäiset veroihin liittyvät toimenpiteet liittyvät yleensä toisiinsa. Niiden tarkoitus on ohjastaa yritys sekä pitkän että lyhyen aikavälin tavoitteisiin (Leppiniemi ja Walden 2016, 147). Käytännössä strateginen verosuunnittelu tarkoittaa tavoitteiden määrittämistä, taktinen verosuunnittelu esittää keinoja tavoitteiden pääsemiseen ja operatiivinen verosuunnittelu on suunnitelmien toteuttamista.

Verosuunnittelun tasoja toisistaan erottaa se, mille aikavälille päätökset tehdään ja kuinka peruuttamattomia päätökset ovat. Yleisesti ottaen, mitä perustavampaa laatua verosuunnitelma on, sitä strategisempi se on. Esimerkiksi isot investoinnit tai toimialan muutos ovat strategisia. Tilikausivalinnat ja yrityksen lyhyen aikavälin toiminnot yms. ovat alttiimpia muutoksille ja näin ollen ovat taktisia tai operatiivisia valintoja. Viimeisiksi mainitut tehdään myös yleensä nopeasti ja niin ettei niistä koidu mitään pitkäaikaisia vaikutuksia. (Leppiniemi ja Walden 2016, 147.)

Verosuunnittelupäätöksiä tehdessä on erittäin tärkeää ottaa huomioon, minkälaisia veroseuraamuksia eri vaihtoehtoilla on ja minkälaisia yhteisvaikutuksia niistä syntyy. Verosuunnittelua tehdessä on esimerkiksi laadittava tarkat aikataulut ja laskelmat, jotta voidaan ottaa huomioon kaikki näkökulmat. Mitä isompi asian luonne on, sitä ainutkertaisempi se on ja sitä vähemmän yrityksellä on rutiineja hoitaa sen toteutusta. Tämänlaisia asioista ovat esimerkiksi suuret päätökset, kuten yrityksen myynti, uusien toimipisteiden ja toimialueiden luominen sekä yrityksen lopettaminen. (Leppiniemi ja Walden 2016, 147.)

Verosuunnittelun jokaisella tasolla tulee myös ottaa huomioon sidonnaisuudet. Esimerkiksi rahoitussidonnaisuuksista ei pystytä aina irtautumaan, jos investointi osoittautuu tappiolliseksi ja sen vaikutus saattaa ulottua toimialan ulkopuolelle. Kaikki sidonnaisuudet eivät tule ilmi laskelmissa kuten vaikkapa poistojen verohyödyt, vaan niiden arvo täytyy tulkita päätöksentekijän itse oman kokemuksen perusteella. (Leppiniemi ja Walden 2016, 147.)

2.1.1 Strateginen verosuunnittelu

Pohjimmainen taso yrityksen toiminnan suunnittelussa on strateginen taso, jossa otetaan kantaa yritystoiminnan perustavanlaatuisiin tekijöihin. Strategia ilmaisee yrityksen päämäärän ja sen, millä tavoin siihen yritetään päästä. Verostrateginen valinta on esimerkiksi yritysmuoto, johon yritys perustetaan. Yritysmuoto vaikuttaa siihen, millä tavoin yritystä ja sen omistajia verotetaan. (Leppiniemi ja Walden 2016, 148). Strategisia valintoja voi myös olla sulautuminen, yrityssaneeraus, yrityksen myynti sekä lopettaminen. Case-yrityksen kohdalla näitä ovat olleet muun muassa konsernin muodostaminen, sulautuminen, irtautuminen ja osien lopettamiset. (Leppiniemi ja Walden 2016, 148.)

2.1.2 Taktinen verosuunnittelu

Taktisen verosuunnittelun tarkoituksena on esittää keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Usein yrityksellä voi olla omistajien laatima tavoite, jossa määritellään maksettavan osingon määrä. Verotaktinen valinta voi tulla kyseeseen esimerkiksi tapauksessa, jossa yritys maksaa omistajilleen osingon lisäksi palkkaa. Tässä yleensä pyritään tasoittamaan ansio- ja pääomatulot verohyödyn tavoittamiseksi. Case-yrityksen kohdalla omistajayrittäjien kannattaa maksaa itselleen kohtuupalkkaa yrityksen tuloveroprosenttiin saakka, eli siten, että omistajayrittäjän henkilökohtainen ansiotuloveroprosentti on noin 20 % tienoilla. Opinnäytetyössä käsitellään myöhemmin palkkaa, etuuksia, osinkoa ja muita tuoton nostoon liittyviä mahdollisuuksia. (Leppiniemi ja Walden 2016, 148.)

Edellä mainittujen verotaktisten valintojen kuten omistajan työsuhde, osingonjakotavoitteet sekä tavoitteet tulon jakautumisesta pääomatuloksi ja ansiotuloksi lisäksi erilaisia keinoja löytyy enemmänkin. Verotaktisia valintoja ovat muun muassa yrityksen ja omistajan väliset muut taloudelliset suhteet (osakaslainasuhde, vuokrasuhde, kauppasuhde tms.), tilikauden valinta ja muuttaminen sekä investointien ajoittaminen yms. ratkaisut, joiden muuttaminen on suhteellisen helppoa. (Leppiniemi ja Walden 2016, 148.)

2.1.3 Operatiivinen verosuunnittelu

Operatiiviseen verosuunnitteluun kuuluu lainsäädännön ja oikeuskäytäntöjen systemaattinen ja jatkuva seuranta. Operatiivinen verosuunnittelu tulee toteuttaa edellä mainittuja periaatteiden mukaan niin, että uusinta lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä noudatetaan yrityksen juoksevassa toiminnassa ja tilinpäätöksessä. Operatiivinen verosuunnittelu toimii lähtökohtana taktiselle ja strategiselle verosuunnittelulle sekä verosuunnittelun tarkistamiselle. Operatiiviseen suunnitteluun kuuluu myös huolehtiminen kirjanpidon, liiketapahtumien ja tilinpäätöksen valvomisesta. Käytännössä operatiivinen suunnittelu on pohjimmiltaan sitä, että verosuunnitteluun tarvittavat toiminnot ovat oikein hoidettu ja niitä hoitavalla henkilökunnalla, kuten taloushallinnolla ja toimitusjohtajalla, on riittävät tiedot ja taidot niiden onnistumiseen. Tässä on yleisesti kysymys siitä, että organisaatio on saanut riittävän koulutuksen. (Leppiniemi ja Walden 2016, 149.)

3 TILIKAUDEN VEROSUUNNITTELU

Verosuunnittelulla varsinaisen tilikauden aikana tarkoitetaan pk-yrityksen sekä sen omistajayrittäjän suunnitelmallisia toimia tilikauden aikana. Yksi tärkeimmistä on nettovarallisuuden kasvattaminen, jolla taas pyritään vaikuttamaan voitonjakoon osinkojen muodossa. Case-yrityksenkin tapauksessa tulee harkintaan, kannattaako omistajien nostaa esimerkiksi pelkästään osinkoa vai palkkaa. Käsitte-lyssä on myös muita palkaksi luettavia etuuksia ja niiden verollisia vaikutuksia.

3.1 Nettovarallisuus

Nettovarallisuus on sekä yritykselle, että omistajilleen tärkeä. Nettovarallisuus yrityksen näkökulmasta merkitsee hyvää jatkunutta tuottoa ja tuoton pitämistä yrityksessä, tämä luo yrityksestä vakaavaraisen kuvan varsinkin myyntiä ajatellen.

Suurin hyöty omistajille on määritetty laissa. Tuloverolaki määrittää muista kuin julkisesti noteeratuista yhtiöstä saatujen osinkojen verotuksen seuraavasti: ”Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa siihen määrään saakka, joka vastaa varojen arvostamisesta verotuksessa annetussa laissa (1142/2005) tarkoitettulle osakkeen verovuoden matemaattiselle arvolle laskettua kahdeksan prosentin vuotuista tuottoa. Siltä osin kuin verovelvollisen saamien tällaisten osinkojen määrä ylittää 150 000 euroa, osingoista 85 prosenttia on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa. (30.12.2013/1237).” (Tuloverolaki 2 luku 33b §.)

Jos halutaan maksimoida osinkotuotto verotuksessa, on yhtiön nettovarallisuus oltava $100/8 \times 150\,000$ (yläraja) = 1 875 000 euroa. Tällöin voidaan maksaa 149 999 euroa osinkoa alemmalla verotusasteella.

Laki varojen arvostamisesta määrää osakeyhtiön nettovarallisuuden seuraavasti: ”Tuloverolain 33 b §:ssä tarkoitetun kotimaisen yhtiön osakkeen verovuoden matemaattinen arvo lasketaan verovuotta edeltävän vuoden yhtiön tilinpäätöksen mukaisen tarkistetun nettovarallisuuden perusteella. Yhtiön nettovarallisuus saadaan vähentämällä yhtiön varoista yhtiön velat. (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 2 luku 2 §.)

Yhtiön varoja ovat yhtiön käyttö-, vaihto-, sijoitus- ja rahoitusomaisuus sekä muu sellainen omaisuus ja sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa. Varoina ei kuitenkaan pidetä kirjanpitolain (1336/1997) 5 luvun 18 §:n mukaisia laskennallisia verosaamisia. (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 2 luku 2 §.)

Velkana pidetään taseen vastattaviin vieraaseen pääomaan merkittyjen erien lisäksi:

1. vakuutuslaitoksen korvaus- ja vakuutusmaksuvastuuta sekä eläkesäätiön ja muun eläkelaitoksen eläkesitoumuksista johtuvaa vakuutusteknisten perusteiden mukaan laskettua eläkevastuuta;
2. elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/1968) 48 a §:ssä tarkoitettua lakisääteistä eläkevakuutustoimintaa harjoittavan vakuutusyhtiön vakavaraisuutensa parantamiseksi tekemää varausta;
3. pääomalainaa silloin, kun se on taloudelliselta luonteeltaan vierasta pääomaa.

Velkana ei kuitenkaan pidetä kirjanpitolain 5 luvun 18 §:n mukaisia laskennallisia verovelkoja. (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 2 luku 2 §.)

Case-yrityksen kohdalla nämä käytännössä tarkoittavat taseen kaluston, koneiden ja kiinteistön ja velan erotusta. Esimerkkinä kiinteistö 1000000 + koneet 100000 – pitkäaikaiset velat 500000 = 600000 nettovarallisuus. Näillä arvoilla laskettaessa voitaisiin pienemmällä verotuksella maksaa osinkoa $600000 \times 8 \% = 48000$. Todellisuudessa yleensä yritysten nettovarallisuutta laskiessa taseesta puhutaan kuitenkin miljoonista ja näin 150 000 euron raja täyttyy.

3.2 Nettovarallisuuden optimointi

Yksi keskeinen osakeyhtiön verosuunnittelun osa on nettovarallisuuden optimointi. Nettovarallisuus vaikuttaa suoraan osingon verotukseen. Pääsääntönä on, että tilikaudella tehtävillä toimilla on vaikutus aina seuraavan vuoden osingonjakoon. Käytännössä siis omistajayrittäjän tulisi selvittää suurin mahdollinen nostettava määrä osinkoa, pienimmällä mahdollisella verorasitteella. Optimoinnin ennakointi on kuitenkin yleensä erittäin vaikeata, ellei yritys toimi vuodesta toiseen samalla kaavalla. (Kukkonen ja Walden 2014, 82.)

Nettovarallisuuden optimoimista varten omistajien tai hallituksen tulisi selvittää yhtiön varat, velat, osakaskohtaiset oikaisut, sekä muut nettovarallisuuteen ja osingon verovapaisiin osuuksiin vaikuttavat tekijät. Keskeisimmät nettovarallisuutta lisäävät toimet ovat tilikauden voiton sisään jättäminen ja osakaskohtaisten oikaisujen poistaminen. Esimerkiksi osakaslainat ja omistajien perheenjäsenten käytössä olevat asunnot vaikuttavat negatiivisesti laskettavaan nettovarallisuuteen. Nettovarallisuutta nostavia tekijöitä ovat myös pääoman sijoitus yhtiöön, pääomalainan muuttaminen osakepääomaksi, mahdollisista arvonalennuksista pidäytyminen, yhtiön omistaman varallisuuden lajin muuttaminen tai omistajien saatavien muuttaminen osakepääomiksi. Omistajien palkkatulojen muuttaminen on myös yksi vaikuttava tekijä nettovarallisuuteen, mutta usein tämä ei kuitenkaan ole kovin merkittävää ja yleensä omistajien palkat ovat pieniä suhteessa liiketoimintaan. (Kukkonen ja Walden 2014, 83.)

Käytännössä siis suositus olisi maksimoida nettovarallisuus niin, että osinkoa saadaan jakaa 150 000 euroon asti huokeammalla verotuksella. Kuten edellisessä kappaleessa on käyty, 1 875 000 euron nettovarallisuus tuottaa 8 % matemaattisen arvon ja 150 000 euron rajojen kohtauspisteen. Tähän pisteeseen asti voidaan siis jakaa osinkoa niin, että osinko on 25 % verollista pääomatuloa ja 75 %

verotonta. Varsinkin aloittavan yrittäjän tulisi keskittyä pääosin nettovarallisuuden kasvattamiseen ja nostaa osinkoa vasta sitten, kun nettovarallisuus on saatu nostettua sille tasolle, että on järkevää nostaa osinkoa. Voittovarojen jättäminen yritykseen tuo myös mahdollisuuksia toteuttaa investointeja omalla pääomalla. Omalla pääomalla toteutettujen investointien kokonaiskustannukset jäävät yleensä pienemmiksi toisin kuin, jos kyseessä olisi lainarahoitteinen investointi. Kun 1 875 000 euron raja on saavutettu, olisi järkevää keskittyä ylläpitämään tämä raja ja jakamaan osinkoa aina 150 000 euroon asti, jos se vain on mahdollista.

On kuitenkin muistettava, että 150 000 euron raja pääomatulo-osuuden muuttumisessa on osakas-kohtainen ja tämä tulisi huomioida osingonjakoa suunnitellessa varsinkin, jos yrityksessä on useita osakkaita. Eli jos olisi esimerkiksi kaksi osakasta, joille molemmille halutaan jakaa osinkoa 150 000 euroa, tulee yrityksen nettovarallisuuden olla kaksi kertaa suurempi eli 3 750 000 euroa.

Osakkaiden lkm	Osinko per osakas	Nettovarallisuus
1	150 000,00 €	1 875 000,00 €
2	150 000,00 €	3 750 000,00 €
3	150 000,00 €	5 625 000,00 €
4	150 000,00 €	7 500 000,00 €
5	150 000,00 €	9 375 000,00 €
6	150 000,00 €	11 250 000,00 €
7	150 000,00 €	13 125 000,00 €
8	150 000,00 €	15 000 000,00 €
9	150 000,00 €	16 875 000,00 €
10	150 000,00 €	18 750 000,00 €

Kuva 1. Nettovarallisuuden optimointi

Kuvassa 1 on esitetty osakkaiden lukumäärän vaikutus nettovarallisuuteen, jos jokaiselle osakkaalle halutaan maksaa osinkoa 150 000 euroa alemmalla pääomatuloveroprosentilla. Laskelmaan vaikuttavat osakkaiden omistamien osakkeiden lukumäärä ja niiden väliset suhdeluvut. Kuvan 1 laskelmassa jokainen osakas omistaa yhtä paljon osakkeita. Case-yrityksen kohdalla järkevintä olisi se, että suurin osakas saa maksimissaan 150 000 euroa osinkoa.

3.3 Palkkaa vai osinkoa?

Palkka voi olla joissain tapauksissa jopa verovapaata osinkoa keveämmin verotettava vaihtoehto, kun huomioon otetaan kokonaisuus. Palkan ja osingon erilaisen käyttäytymisen ymmärtäminen yrityksen verotuksessa ovat tärkeitä lähtökohtia, kun vertaillaan palkan ja osingon edullisuutta. Verosuunnittelua ajatellen muuttujia on useita. Lisäksi erilaisilla ratkaisuilla saattaa olla vaikutusta myös esimerkiksi nettovarallisuuden kertymiseen. Varojen nostoajankohdalla on myös omat vaikutuksensa. Palkan ja osingon erilainen käyttäytyminen yrityksen verotuksessa johtaa jo sinänsä verosuunnittelutarpeeseen. (Alhola, Kari 2012.)

Palkka on yritykselle verovähennyskelpoista, mutta osinko ei. Tässä mielessä palkka on yritykselle osinkoa ”halvempi” vaihtoehto. Palkkaan liittyy kuitenkin aina sivukuluja, kuten sosiaaliturvamaksu. Eli jos sivukulut ylittävät verohyödyt, on osinko edullisempi vaihtoehto. Lähtökohta on kuitenkin se mitä osakeyhtiölaissa säädetään, eli ”yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin” (Osakeyhtiölaki 1 Luku 5 §). Verosuunnittelun näkökulmasta on kuitenkin järkevintä löytää tasapaino omistajille maksettavan palkan ja osingon väliltä.

Ennakkoperintälain mukaan palkalla tarkoitetaan kaikkea palkkaa, palkkiota, etuutta ja korvausta, joka saadaan työ- tai virkasuhteessa. Näiden lisäksi palkkana pidetään korvauksia kuten:

- Kokouspalkkio
- Henkilökohtaista luento- ja esitelmäpalkkiota
- Hallintoelimen jäsenyydestä nostettua palkkiota
- Toimitusjohtajan palkkiota
- Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön yhtiömiehen nostamaa palkkaa
- Luottamustoimesta saatua korvausta. (Ennakkoperintälaki 2 Luku 13 §.)

Kuten aikaisemmin opinnäytetyössä on käsitelty, yhtiön optimaalinen nettovarallisuus on 1 875 000 euroa. Tähän rajaan kannattaisi pyrkiä, jos haluaa optimoida pitkän tähtäimen verohyödyt. Seuraavissa kolmessa kappaleessa on havainnollistavaa esimerkki laskelmaa verotuksen vaikutuksista, kun nettovarallisuus ja osakkeiden matemaattinen arvo on 52 500 euroa ja jaettavaa 50 000 euroa. Laskelmissa käytetään veronmaksajat.fi:n tuloverolaskurin antamia lukuja, jotka perustuvat keskimääriin veroprosentteihin.

3.3.1 Osinkoa ja palkkaa

Palkkatuloa			40 000,00 €	
Osinkotuloa			10 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo			52 500,00 €	
Pääomatulon osuus			4 200,00 €	8 %
Veroton osuus			3 150,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa			1 050,00 €	25 %
Pääomatulon vero			315,00 €	
Ansiotulon osuus:			5 800,00 €	
Veroton osuus			1 450,00 €	25 %
Veronalaista ansiotuloa			4 350,00 €	75 %
Veronalainen ansiotulo yhteensä			44 350,00 €	
Vero ansiotuloverotuksen mukaan			14 058,95 €	
Osakkaan maksamat verot yhteensä			14 373,95 €	

Kuva 2. Osinkotulon verotuslaskelma

Kuvassa 2 on esitetty omistajan näkökulmasta, kuinka osinko jakautuu verottomaan ja verolliseen pääomatuloon, sekä ansiotuloon. Yhteensä omistajalla on tuloja 50 000 euroa. Tästä 20 % on osinkotuloa eli yhteensä 10 000 euroa. Osakkeiden matemaattisesta arvosta kahdeksan prosenttia on pääomatuloveronalaista tuloa. Tästä summasta 75 % on verotonta tuloa eli 3 150 euroa ja 1 050 euroa on pääomatuloveronalaista tuloa, jonka veroprosentti on 30 %. Tällöin pääomatulon osuudesta kertyy veroa 315 euroa. Loppuosa osinkotulosta 5 800 euroa on ansiotuloveron alaista tuloa. Se jakautuu verottomaan 1 450 euroon ja ansiotuloverotuksenalaiseen 4 350 euroon. Kun palkkatulot ja osinkotulojen ansiotulovero yhdistetään, on ansiotuloveronalainen tulo yhteensä 44 350 euroa. Tämän määrän keskimääräinen veroprosentti on noin 31,70 % josta saadaan maksettavaa ansiotuloveroa 14 058,95 euroa. Yhteensä maksettavaa veroa on 14 373,95 euroa.

Palkkatuloa			40 000,00 €	
Osinkotuloa			10 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo			52 500,00 €	
Pääomatulon osuus			4 200,00 €	8 %
Veroton osuus			3 150,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa			1 050,00 €	25 %
Pääomatulon vero			315,00 €	
Ansiotulon osuus:			5 800,00 €	
Veroton osuus			1 450,00 €	25 %
Veronalaista ansiotuloa			4 350,00 €	75 %
Veronalainen ansiotulo yhteensä			44 350,00 €	
Vero ansiotuloverotuksen mukaan			14 058,95 €	
Osakkaan maksamat verot yhteensä			14 373,95 €	
Yhtiön verot				
10 000 euron tuloksesta maksettu 20% yhtiövero			2 500,00 €	
Yhtiön ja osakkaan verot yhteensä			16 873,95 €	

Kuva 3. Osinkotulon verotuslaskelma yrityksen maksamat verot mukaan lukien

Kuvassa kolme on osakkaan ansio- ja pääomatulovero sekä yrityksen maksamat verot. Jotta yhtiö on saanut tulosta 10 000 euroa jaettavaksi, on sen täytynyt maksaa 12 500 eurosta 20 % veroa. Yhdistettynä nämä ja jo aiemmin läpikäytyt tulot saadaan yhteinen verorasite, joka on 16 873,95 euroa.

3.3.2 Osinkoa vain matemaattisen arvon verran

Yhtiön ja osakkaan verot yhteensä	16 873,95 €	
Palkkatuloa	45 800,00 €	
Osinkotuloa	4 200,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo	52 500,00 €	
Pääomatulon osuus	4 200,00 €	8 %
Veroton osuus	3 150,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa	1 050,00 €	25 %
Pääomatulon vero	315,00 €	
Ansiotulon osuus:	- €	
Veroton osuus	- €	25 %
Veronalaista ansiotuloa	- €	75 %
Veronalainen ansiotulo yhteensä	45 800,00 €	
Vero ansiotuloverotuksen mukaan	14 656,00 €	32 %
Osakkaan maksamat verot yhteensä	14 971,00 €	
Yhtiön verot		
4 200 euron tuloksesta maksettu 20% yhtiövero	1 050,00 €	
Yhtiön ja osakkaan verot yhteensä	16 021,00 €	

Kuva 4. Palkkaa 45 800 euroa ja osinkoa 4200 euroa.

Kuvassa neljä on havainnollistettu kuinka, verotus käyttäytyy, kun maksetaan vain matemaattisen arvon verran osinkoa. Muutoin laskennan periaatteet pysyvät hyvin samanlaisina aikaisempaan tapaukseen. Ansiotulon progressiivisen verotuksen takia yhteisvero on 16 021 euroa. Tämä on laskettu veronmaksajat.fi:n keskimääräisenä veroprosenttina 32 %.

3.3.3 Kaikki osinkona

Osinkotulo		50 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo		52 500,00 €	
Pääomatulon osuus		4 200,00 €	8 %
Veroton osuus		3 150,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa		1 050,00 €	25 %
Pääomatulon vero		315,00 €	
Ansiotulon osuus:		45 800,00 €	
Veroton osuus		11 450,00 €	25 %
Ansiotulot yhteensä:		34 350,00 €	75 %
Vero ansituloverotuksen mukaan		9 171,45 €	26,70 %
Osakkaan maksamat verot yhteensä		9 486,45 €	
Yhtiön verot			
50 000 euron tuloksesta maksettu 20% yhtiövero		12 500,00 €	
Yhtiön ja osakkaan verot yhteensä		21 986,45 €	

Kuva 5. Kaikki osinkona

Kuvasta 5 voi huomata, että yhtiö joutuu maksamaan paljon veroja saadakseen paljon jakokelpoista omaisuutta. Tämä näyttäytyy osakkaan verotuksessa erittäin edullisena vaihtoehtona, vaikka todellisuudessa kokonaisverorasite on selvästi suurin.

3.3.4 Yhteenveto

Optimaalinen suhde palkan ja osingon välillä selviää parhaiten tapauskohtaisella laskennalla. Palkkaan, osinkoon ja oikeisiin rakenteisiin kannattaa kiinnittää huomiota. Edellisistä kappaleista voi tehdä päätelmän, että olisi kannattavaa jakaa osinkoa ainakin 8 % matemaattisen arvon verran.

Jos ajatellaan kokonaisverorasitusta, on se alimmillaan 16 021 euroa silloin, kun osinkoa maksetaan matemaattisen arvon verran. Jos esimerkiksi ajatellaan yrityksen näkökulmasta edullista vaihtoehtoa, jossa maksettaisiin osakkaalle koko 50 000 euroa palkkana, olisi osakkaan keskimääräinen veroprosentti 33,2 %, jolloin kokonaisverorasitus olisi 16 600 euroa.

Suosituksena tällä esimerkillä olisikin, että palkkaa maksettaisiin noin 40 000 euroon asti, osinkoa maksetaan 8 % yhtiön nettovarallisuudesta ja jäljelle jääneellä kasvatettaisiin nettovarallisuutta. Mitä isompi nettovarallisuus, sitä enemmän yritys pystyy tulevaisuudessa maksamaan osakkaalle osinkoa sen olematta kovemmin verotettavaa ansiotuloa.

Palkkatuloa			40 000,00 €	
Osinkotuloa			4 200,00 €	
Nettovarallisuuden lisäykseen			5 800,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo			52 500,00 €	
Pääomatulon osuus			4 200,00 €	8 %
Veroton osuus			3 150,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa			1 050,00 €	25 %
Pääomatulon vero			315,00 €	
Ansiotulon osuus:			- €	
Veroton osuus			- €	25 %
Veronalaista ansiotuloa			- €	75 %
Veronalainen ansiotulo yhteensä			40 000,00 €	
Vero ansiotuloverotuksen mukaan			11 800,00 €	29,5 %
Osakkaan maksamat verot yhteensä			12 115,00 €	
Yhtiön verot				
10 000 euron tuloksesta maksettu 20% yhtiövero			2 500,00 €	
Yhtiön ja osakkaan verot yhteensä			14 615,00 €	

Kuva 6. Suositus esimerkkiarvoilla

Kuvassa 6 näkyy suositus aiemmin määritellyillä esimerkkiarvoilla. Yhtiöön jätetään 5 800 euroa ja tällä rahalla kasvatetaan yhtiön nettovarallisuutta. Rahat voi esimerkiksi sijoittaa ja esimerkiksi kasvattaa vapaan oman pääoman rahastoa. Tällä tavoin osakkeiden matemaattinen arvo on seuraavana vuonna suurempi ja sitä enemmän verovapaata osinkoa pystytään maksamaan.

3.4 ALV-jaksotus kassanhallinnassa

Arvonlisäverojen suunnittelulla ei varsinaisesti saada verohyötyä yritykselle, mutta sillä voidaan helpottaa erityisesti yrityksen kassan heittelyä. Rakennus- ja metallitöitä tekevillä yrityksillä, kuten Case-yrityksellä, on käytännössä tiedossa tulevien urakoiden ajankohta ja kuinka kauan ne kestävät. Urakat sitovat paljon pääomaa, eikä paras vaihtoehto ole suinkaan ostaa valmistukseen tarvittavaa materiaalia heti tai työtä aloittaessa.

Jos case-yrityksellä olisi esimerkiksi tilanne, jossa yrityksellä on kassan kanssa ongelmia, voi olla tarpeen tasoittaa arvonlisäverovelat ja -saatat eri kuukausien välillä. Tilitettävän arvonlisäveron kannalta kassan hallintaa voidaan parantaa ajoittamalla myynnit ja ostot. Näitä kahta tulisi ennakoida niin, ettei kuukausittaisessa tilitettävässä arvonlisäverossa olisi suuria vaihteluita. Esimerkiksi pitkäkestoisissa urakoissa voidaan ostaa rakennusmateriaalia aina rakennusvaihe kerrallaan. Tarkkailemalla arvonlisäverovelkoja- ja saatavia saadaan näin tasapainotettua yrityksen kassaa yllättäviä menoja varten.

3.5 Konserniavustus

Konserniavustuksesta säädetään konserniavustuksesta verotuksessa annetussa laissa. Konserniavustuksella tarkoitetaan liiketoimintaa harjoittavan osakeyhtiön tai osuuskunnan toiselle osakeyhtiölle tai osuuskunnalle sen harjoittamaa liiketoimintaa varten muuna kuin pääomansijoituksena suorittamaa avustusta, jota ei elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) mukaan saa vähentää tulosta. (Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1985, § 2.)

Konserniavustus on vastikkeeton suoritus. Avustuksen antajalle se on verovähennyskelpoinen meno ja saajalle veronalainen tulo. Siten se on avoin ja vastaavuusperiaatteen mukainen tulojen taseus konserniyhtiöiden välillä. (Leppiniemi ja Walden 2014, 382.)

Konserniavustusjärjestelmä perustuu verojärjestelmän neutraliteettivoittoeseen, missä yhtiöille tarjotaan mahdollisuus vapaaseen organisoitumismalliin ilman verouksellista kustannusta tai muuta haittaa. (Kukkonen ja Walden 2010, 140.)

Konserniavustuksen avulla konsernia voidaan varsin pitkälle verotuksellisesti hallinnoida kuin se olisi yksi yritys. Juoksevassa toiminnassa ei tarvitse kantaa verohuolta siitä, mille konsernin yritykselle tulos kertyy. (Leppiniemi ja Walden 2014, 382.)

Konserniavustusta kannattaa soveltaa tilanteessa, jossa tulos ei jakaudu tasaisesti konsernin eri yritysten kohdalla. Veroa ei kannata maksaa, jos yksi samaan konserniin kuuluva yhtiö tekee tappiota ja toinen voittoa.

3.5.1 Konserniavustus käytännössä

Konserniavustusjärjestelmän avulla voidaan välttää tilanne, jossa konsernin sisällä yksi yritys tekisi tappiota ja samanaikaisesti toinen maksaisi veroa voitosta. Sen lisäksi, että konserniavustusta voidaan antaa emo- ja tytäryhtiöiden välillä kumpaankin suuntaan, voidaan sitä antaa myös sisaryritysten välillä. Konserniavustuksen ansiosta verotettava tulo on tällä tavalla mahdollista tasata.

Konserniavustuksella kuitenkin myös reaalisesti siirretään varoja, joten kysymys ei ole pelkästään veroteknisestä tasauksesta. Konsernin tytäryhteisö voi esimerkiksi antaa konserniavustuksen ja sen kautta siirtää tuloksensa emoyhtiölle, minkä jälkeen emoyhtiö voi jakaa konserniavustuksen osinkona omistajilleen tai käyttää tuloksen toimintansa rahoittamiseen.

3.5.2 Konserniavustuksen edellytykset

Verotuksen näkökulmasta annettu konserniavustuksessa on verovähennyskelpoinen, kun seuraavat konserniavustuslain ehdot täyttyvät:

1. Liiketoiminta: Avustuksen antajan ja saajan täytyy olla liiketoimintaa harjoittavia, sekä avustuksen täytyy olla liiketoiminnan harjoittamista varten. (Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1985, § 2.)
2. Yhtiömuoto ja kotimaisuus: Konserniavustuksen osapuolina voivat olla ainoastaan kotimaiset osuuskunnat ja osakeyhtiöt (Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1985, § 2). Yhtiömuoto rajoite perustuu siihen, että osapuolten verotuksen tulee perustua suhteelliseen verokantaan, eli yhteisön tuloveroprosenttiin 20 % (Tuloverolaki 1992, OSA VI luku 1 § 124). Avustuksella ei näin ollen pysty harjoittamaan verokantaan liittyvää suunnittelua. Tämän lisäksi konserniavustuslakia ei sovelleta talletuspankkeihin tai luotto-, vakuutus- tai eläkelaitoksiin (Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1985, § 7.)
3. Omistusosuus: Konsernin emoyhtiön tulee yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa omistaa avustuksen toisen osapuolen osake- tai osuuspääomasta vähintään yhdeksän kymmenesosaa. (Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1985, § 3.)
4. Kirjanpitosidonnaisuus ja tulosvaikutus: Avustusta käsitellään kirjanpidossa saajan tulona ja antajan menona, eikä sitä käsitellä pääomasijoituksena (Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1985, § 2 ja § 4). Konserniavustus tulee myös olla merkitty sekä antajan, että saajan kirjanpitoon (Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1985, § 5). Näiden ehtojen lisäksi konserniavustus ei saa ylittää antajan elinkeinotoiminnan tulosta ennen avustuksen vähentämistä (Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1985, § 6.)
5. Tilikausi ja omistusaika: Antajan ja saajan välisen konsernisuhteen on tullut kestää koko verovuoden ja osapuolten tilikauden päättyvät samanaikaisesti (Laki konserniavustuksesta verotuksessa 1985, § 7). Tosin kirjanpitolautakunta voi myöntää luvan eritilikautisuuteen (Lepiniemi ja Walden 2014, 384.)

4 TILINPÄÄTÖKSEN VEROSUUNNITTELU

Tilinpäätöshetken verosuunnittelu on klassinen osa verosuunnittelua, johon useimpien pk-yritysten verosuunnitelmat on usein painottunut. Verolainsäädännön kehittymisen myötä yrityksiä mahdollisuudet verosuunnitteluun tilinpäätöshetkellä ovat kuitenkin huomattavasti kaventuneet ja nykyään pääpainon kannattaisi siksi olla tilikauden aikana tapahtuvassa verosuunnittelussa. Tilinpäätöshetkellä pk-yrityksellä on kuitenkin edelleen käytettävissä joitakin tuloksenmuovaamismahdollisuuksia. Käytännössä tämä tarkoittaa menojen huomioimista ja jaksottamista; tilikauden menoja voidaan käyttää joko tilikauden menona tai aktivoida taseeseen. Pk-yrityksellä on myös eräitä vaihtoehtoja liittyen tulojen jaksottamiseen.

Tilinpäätöshetkelle ajoittuvassa verosuunnittelussa voidaan myös pyrkiä pohtimaan pk-yrityksen käyttöomaisuudesta tehtäviä poistoja, jotka voidaan tehdä joko tilinpäätöshetkellä tai hyllyttää myöhemmin hyödynnettäväksi. On toki huomioitava, että elinkeinoverolaki määrittää enimmäispoistojen määrän, eli yritys ei voi rajattomasti hyödyntää poistoja tilinpäätöshetkellä.

4.1 Tavoitetulos ja kuluvaraston syntyminen

Tavoitetulos on se määrä, joka pyritään esittämään tilinpäätöksessä. Yrityksen tuloksesta ovat kiinnostuneita eri ryhmät kuten yrityksen omistajat, rahoittajat, verottaja, asiakkaat ja muut sidosryhmät. Eri sidosryhmät ovat kiinnostuneita erilaisista tuloksista. Rahoittajan tulos lasketaan kirjanpito-, osakeyhtiö ja muiden yhteisölakien mukaisesti. Meno tulon kohdalle -periaate on rahoittajalle tärkein jaksottamisessa. Pääsääntöisesti rahoittajat ovat kiinnostuneita jaettavan vapaan pääoman määrästä ja sen selvittämisestä. Verottajan tulos taas käsittää elinkeinonharjoittajan verotettavan tulon määräytymisen elinkeinoverolain perusteella. Verottajan tulos poikkeaa yleisesti siten, että osa yrityksen tuloista tai menoista eivät ole vähennyskelpoisia tai verovapaita. Rahoittajan ja verottajan tulokset ovat kuitenkin sidoksissa toisiinsa siten, että poistot ja muut varaukset on pitänyt tehdä kirjanpidossa, että ne hyväksyttäisiin verotuksessa. Toiminnallinen tulos on suunnattu operatiiviseen käyttöön yrityksen päätöksen tekijöille. Toiminnallinen tulos pääsääntöisesti sisältää kriittisiä tekijöitä kannattavuuden suunnittelulle. (Tomperi 2017.)

Koska yrityksen tarkoitus on tuottaa omistajilleen voittoa, on vapaan oman pääoman lisääminen tärkeää ja tavoiteltavaa osakeyhtiössä. Nostotavat omasta vapaasta pääomasta ovat pääosin osinko, omien osakkeiden hankinta ja lunastaminen, sekä pääomalainan korko. Omalla pääomalla ja osakepääomalla on myös laillisia selvitystarpeita niiden heikentyessä. Tuloslaskeman voitto tai tappio siis on suoraan vaikutuksessa näihin eriin taseen kautta. Näistä johtuen esimerkiksi omistajat saattavat asettaa tavoitteen haluamalleen voitolle eli oman pääoman tuotolle. Tästä syystä budjetissa saattaa olla tavoite tulokselle ja omalle pääomalle. Koska kirjanpidon ja verottajan tuloksilla on yhtenäisyyksiä, kuten aiemmin todettiin, saattaa olla tarve muuttaa tavoitetulosta verotettavan tuloksen mukaisesti. (Leppinen ja Walden 2014, 315.)

4.2 Kuluvarasto

Kuluvarastolla tarkoitetaan tilikauden ja tilinpäätöksen aikaista pelivaraa. Tilikauden aikana vero-suunnittelulle on enemmän mahdollisuuksia kuin tilinpäätöstä laatiessa. Suurin osa menoista ja tuloista on sellaisia, joiden jaksottamisajankohtaan ei pystytä puuttumaan. Myös niitä, joissa olisi liikkumavaraa, voidaan harvemmin käyttää, koska tilinpäätöksen laadintaperiaatteet ja -menetelmät on oltava kirjanpitolain mukaan johdonmukaiset tilikaudesta toiseen. Kun päätös laadintaperiaatteista ja -menetelmistä on tehty, täytyy niissä pidättäytyä.

Kuluvaraston syntymisessä on kolme perinteistä tilannetta:

1. Automaattinen kuluvarasto, sitä syntyy, kun yritys harjoittaa normaalia liiketoimintaa, esimerkiksi aktivoimalla kuluja ja menoja.
2. Kuluvarastoa ei ole mutta sen hankkimiselle on olemassa mahdollisuus. Kyseessä voi olla esimerkiksi investointi joka on aikaisemmin suunniteltu seuraavalle tilikaudelle, mutta se halutaankin toteuttaa jo sen hetkiselä tilikaudella, jotta saadaan lisää poistomahdollisuuksia.
3. Kuluvarastoa ei ole, eikä sitä ole mahdollistakaan hankkia. (Tomperi 2017, 210.)

Operatiivisessa tilinpäätössuunnittelussa ainakin tilinpäätössiirroissa, vapaaehtoisissa varauksissa ja poistoissa on liikkumavaraa. Tilikauden aikana mahdollisuudet ovat huomattavasti laajemmat. Tuloihin ja menoihin voidaan vaikuttaa esimerkiksi ostamalla, myymällä ja vauhdittamalla tilattujen hyödykkeiden toimittamista.

Kun tiedostetaan tavoitteet ja niihin pääsemisen keinot, on mahdollista, että yritys pystyy itse suunnittelemaan haluamansa tuloksen haluamassaan raamissa. Tuloksen muuntelu mieleiseksi ei välttämättä tarkoita, että yritys säästäisi siinä rahaa, vaan kyseessä on pikemminkin keino tasapainottaa yrityksen toimintaa ja luoda siitä ennakoitavampaa. Näin luodaan kuvaa rahoittajille, omistajille ja muille sidosryhmille, että yritys on luotettava ja vakaa.

4.3 Kuluvaraston käyttäminen tilinpäätöksessä

Tuloksensäätelymahdollisuuksia ei enää tilinpäätöstä laadittaessa pystytä juurikaan lisäämään. Tähän mennessä tulot ja menot ovat jo syntyneet, eikä niiden määrään voi tilinpäätöksen tekijän enää vaikuttaa. Harkintavaltaa on kuitenkin jossain määrin niiden jaksottamisessa. Tilinpäätöstä laadittaessa on ratkaistava, missä järjestyksessä kuluvarastoa käytetään. (Tomperi 2017, 218.)

4.3.1 Poistot

Laskentatoimessa poistoilla tarkoitetaan pitkävaikutteisen tuotannon tekijän hankintamenon kirjaimista kuluksi vaikutusaikanaan. Poisto on arvovähennys, jolla otetaan huomioon omaisuuden kuluminen ja tekninen vanheneminen. Kirjanpidossa poistoja tehdään tilikausittain. Suomessa poistojen tekeminen on lakisääteistä. Yleensä poistot pyritään tekemään niin suurina kuin ne verotuksessa hyväksytään, koska yhteensä inflaation ja korkotekijöiden takia poistot menettävät merkitystään sitä enemmän, mitä myöhemmäksi niitä lykätään. (Tomperi 2017, 219.)

Kirjanpitolaki edellyttää suunnitelman mukaisten poistojen tekemistä. Jos elinkeinoverolain mukaiset enimmäispoistot ovat suunnitelman mukaisia poistoja suuremmat, yritys voi tehdä kirjanpidossaan erotuksen suuruisen ylipoiston, ja verotuksessa voidaan vähentää sekä suunnitelman mukainen poisto että ylipoisto. Kokonaispoistot voidaan tehdä suunnitelman mukaista pienempinä vain, jos yrityksellä on aikaisempien vuosien ylipoistoista johtuvaa poistoerokertymää. (Tomperi 2017, 219.)

4.3.2 Jälleenhankintavaraus

Vapaaehtoisista myynneistä realisoituvien tulojen perusteella ei lähtökohtaisesti voida muodostaa jälleenhankintavarauksia. Poikkeuksen muodostavat kuitenkin verovelvollisen toimitiloinaan käyttämän rakennuksen tai toimitilojen hallintaan oikeuttavat osakkeet, joista voidaan tehdä toimitilan jälleenhankintavaraus. Varaus tehdään vähentämällä saatu luovutushinta - pois lukien poistamatonta hankintamenoa vastaava osa - verovuonna tai kahtena seuraavana verovuonna käyttöön otetun toimitilarakennuksen tai toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankintamenosta. Vähennys voidaan tehdä myös näiden tilojen kuntoon saattamisesta johtuvista menoista. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 43 §.)

Jos yrityksen kuluva käyttöomaisuutta tuhoutuu tulipalossa tai muussa vastaavassa vahinkotapahtumassa, se realisoi oikeuden vakuutuskorvauksen saamiseen, ja elinkeinoverolain jaksotussäännösten mukaan tulo olisi sen verovuoden tuloa, jolloin vahinkotapahtuma syntyi. Veronalaiseksi tuloksi realisoituvan voiton saa vähentää samana verovuonna käyttöönotetun kuluvan käyttöomaisuuden tai toimitilojen hallintaan oikeuttavien osakkeiden hankintamenosta. Kuluvan käyttöomaisuuden jälleenhankintavarauksen avulla tuloutumista voidaan lykätä siitä, mikä se elinkeinoverolain pääsääntöisten periaatteiden mukaan olisi. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 43 §.)

Jos samana vuonna ei ole käyttöönotettu kuluvaan käyttöomaisuutta tai toimitilaosakkeita, joiden hankintamenoista vakuutuskorvauksesta syntyvän tulon voisi vähentää, tuloutuvasta määrästä voi muodostaa taseeseen jälleenhankintavarauksen, jonka voi vähentää kahden seuraavan verovuoden aikana käyttöönotettujen vastaavien investointien hankintamenoista. Tämä säännös antaa yritykselle aikaa toteuttaa korvausinvestointi, eikä sitä välttämättä tarvitse toteuttaa saman verovuoden aikana. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 43 §.)

Jälleenhankintavarauksen muodostetaan vain verovelvollisen sitä vaatiessa. Edellytyksenä jälleenhankintavarauksen muodostamiselle on, että verovelvollinen on tehnyt vastaavan varauksen kirjanpidossaan ja jatkaa elinkeinotoimintaansa. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 43 §.)

4.3.3 Suurehkot korjausmenot

Tilikauden aikana suoritettu käyttöomaisuuteen kohdistuneet suurehkot korjausmenot voidaan aktiivoida tai kirjata kerralla kuluksi. Jos ne aktivoidaan, ne tulee poistaa kyseisen hyödykkeen hankintamenon poistamista koskevien säännösten mukaisesti, tavallisesti menojäännöspoistoin. Tasapoisto lyhyempänä aikana ei ole mahdollista. (Tomperi 2017, 220.) ”Kolmen tai useamman verovuoden ajan tuloa kerryttävä tai sitä säilyttävä meno vähennetään, mikäli jäljempänä ei muuta säädetä, yhtä suurina vuotuisina poistoina todennäköisenä vaikutusaikanaan, tai jos menon todennäköinen vaikutusaika on 10 vuotta pitempi, 10 verovuotena.” (Laki elinkeinotulon verottamisesta 1968, § 24.) Näin ollen suositeltava aika poistoille olisi kymmenen vuotta.

Aktivoitaessa suurehkoja korjausmenoja yrityksen nettovarallisuus kasvaa, eli käytännössä niillä on suora vaikutus osakkeiden matemaattiseen arvoon. Myös poistojen, eli verovähennyskelpoisten menojen, määrä kasvaa. Kuitenkin on muistettava, että suurehkot korjausmenot katsotaan verotuksessa käyttöomaisuuden hankintamenoksi vain verovelvollisen niin vaatiessa (KVL 2013/47.)

Case-yrityksellä ei ole tällä hetkellä tiedossa mitään suurta korjausmenoa, mutta jos esimerkiksi toimitilojen katto pitäisi uusida, niin sen uusiminen voidaan katsoa olevan rakennuksen hankintamenoa, jos verovelvollinen vaatii.

4.3.4 Osatuloutus

Lähtökohtaisesti tulo kirjataan, kun myyty hyödyke luovutetaan toiselle, eli suoriteperusteisesti. On kuitenkin olemassa pitkiä valmistusaikoja vaativia suoritteita ja niiden kohdalla kirjanpitolaissa sallitaan rajoitetusti toinenkin menettelytapa, osatulouttaminen (Tomperi 2017, 220). Pitkän valmistusajan (yleensä vähintään 12 kuukautta) vaativasta suoritteesta syntyvä tulo saadaan kirjata tuotoksi valmistusasteen perusteella kirjanpitolain 5 luvun 4§:n mukaisesti.

Jotta osatulouttaminen olisi mahdollista, hyödykkeestä kertyvän erilliskatteen tulee olla luotettavalla tavalla ennakoitavissa (Kirjanpilolaki 1997, luku 5 § 4). Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että asiakas on sitovasti tilannut hyödykkeen sovittuun hintaan. Jos yritys päättää aloittaa osatuloutusmenettelytavan käyttämisen, sitä on sovellettava johdonmukaisesti. Menettelytapaa tulee tällöin käyttää kaikkiin osatuloutettavissa oleviin hyödykkeisiin systemaattisesti tilikaudesta toiseen. (Tomperi 2017, 220.)

Jos verovelvollinen on kirjanpidossaan kirjannut pitkän valmistusajan vaativasta suoritteesta syntyvän tulon tuotoksi valmiusasteen perusteella, luetaan tulo sen tilikauden tuotoksi myös verotuksessa (Laki elinkeinotulon verottamisesta 1968, osa III luku 1 § 19). Pitkän valmistusajan vaativa suorite voi olla esimerkiksi rakennusurakka.

Tilinpäätöksessä liikevaihtoa on se osuus myytyjen urakoiden velattomista myyntihinnoista, joka vastaa rakentamisen valmistusastetta, kun taas verotuksessa osatuloutus kohdistuu vain rakennusurakan tulouttamiseen. (Kirjanpilolautakunta 2008.)

Toimeksiantajayrityksen näkökulmasta osatuloutus on tärkeää siksi, että pitkät valmistusajat ovat kyseisellä alalla yleisiä. Verosuunnittelun näkökulmasta on tärkeää, että suoritteiden valmistusaste kirjataan johdonmukaisesti ja oikein.

4.3.5 Kiinteiden menojen aktivointi

Silloin kun hyödykkeen hankintaan tai valmistukseen liittyvien kiinteiden kustannusten määrä hankintamenoona nähden on olennainen, voidaan kirjanpidossa laskea hankintamenoona myös kiinteitä kuluja. Jos kiinteitä menoja aktivoidaan, tulos paranee. Kun kiinteitä menoja ryhdytään aktivoimaan, aktivoinnista johtuva tuloksen lisäys voidaan verovelvollisen vaatimuksesta jaksottaa yhtä suurina vuotuisina erinä verovuoden ja kahden seuraavan vuoden tuotoiksi. Edellytyksenä tälle vaatimukselle on, että verovelvollinen on tehnyt vastaavat kirjaukset myös kirjanpidossaan. Kiinteiden menojen aktivoinnissa on noudatettava jatkuvuuden periaatetta, eli sen tulee olla johdonmukaista tilikaudesta toiseen. (Tomperi 2017, 221.)

Hyödykkeen hankintaan ja valmistukseen liittyviä kiinteitä menoja ovat esimerkiksi:

1. aineiden ja tarvikkeiden hankintatoimen menot.
2. hankinnan ja valmistuksen kuljetusmenot.
3. varastoinnin ja muiden materiaalitoimintojen menot.
4. hankinnan ja valmistuksen vakuutusmenot.
5. tuotantolaitoksen käyttömenot.
6. tuotantorakennusten, koneiden ja kaluston korjaus ja kunnossapitomenot.
7. tuotannon suunnittelun, ohjauksen ja laadunvalvonnan menot.
8. tuotantojohdon ja tuotannon tukitoimintojen palkka- ja henkilösivumenot.
9. tuotantolaitoksen muut hallintomenot. (Kirjanpitolautakunta 2006.)

Kun hyödykkeen hankintamenoona luetaan sen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneiden muuttuvien menojen lisäksi siihen kohdistuva osuus hankinnan ja valmistuksen kiinteistä menoista, joudutaan kiinteiden menojen kohdistamisessa soveltamaan subjektiivista harkintaa. Hankintameno todentaminen hyvän kirjanpitotavan mukaisesti edellyttää tällöin, että kirjanpitovelvollisella on toimiva ja systemaattinen tuotekohtainen kustannuslaskentajärjestelmä. Kustannuslaskenta on myös voitava täsmäyttää liikekirjanpitoon. (Kirjanpitolautakunta 2006.)

Case-yrityksen toiminta, joka perustuu tilauskohtaiseen tuotantoon ja pitkiin valmistusprosesseihin, on laadultaan sellaista toimintaa, että kiinteitä menoja voidaan aktivoida.

Hyödykkeen hankintamenoona saadaan lukea hyödykkeen valmistamiseen kohdistettavissa olevan lainan korkomenot valmistusajalta (Kirjanpilolaki 4 luku 5 §). Jos valmistamisen rahoittamiseksi on otettu erityinen laina, se kyetään kohdistamaan yksiselitteisesti hyödykkeen valmistamiseen. Jos näin ei ole menetelty, hyödykkeen hankintamenoona luettavien korkomenojen määrittämisessä joudutaan soveltamaan subjektiivista harkintaa. (Kirjanpitolautakunta 2006.)

4.4 Osingonjako

Osingonjako määrittyy yritysmuodon mukaan. Osakeyhtiön kohdalla on merkitystä, jaetaanko osinko yksityisestä vai julkisesta osakeyhtiöstä. Osingonjakajan verotukseen jaettava osinko ei vaikuta, vaan suomalainen yhtiö maksaa voitostaan 20 % yhteisöveron muodossa veroa. Osingonsaajan verotukseen vaikuttaa onko saaja yhteisö vai luonnollinen henkilö. (Leppiniemi ja Walden, 2014). Case Yritys on kuitenkin yksityinen osakeyhtiö, joten muita yritysmuotoja ei tässä yhteydessä käsitellä. Julkisesti noteeratusta yhtiöstä kuitenkin mainittakoon, että 85 prosenttia osingosta on pääomatuloa ja 15 prosenttia verovapaata tuloa ja pääomatuloa verotetaan 30 % 30 000 euroon asti ja 34 % ylimenevästä osasta. (Tuloverolaki 3 osa 2 luku 33 a §.)

Pääsääntöisesti osinko syntyy osingonjakopäätöksen perusteella, jonka jälkeen osingonjakovelka kirjataan. Tämän osingonjakopäätöksen tapahtuessa syntyy osingonsaajalle verotusperuste. Osinko on sen verovuoden tuloa, jolloin se on ollut nostettavissa, eikä sen jolloin se maksetaan. Osinkoa voidaan myös jakaa välitilinpäätösten perusteella.

Osakeyhtiöstä saatava tulo voidaan verottaa joko ansio- tai pääomatulona. Osa osingosta on myös verotonta. Ennen kuin osinko jaetaan, tekee osingonjakaja ennakonpidätyksen, jonka suuruus on 7,5 prosenttia ja yli 150 000 euron menevältä osalta 28 prosenttia. Osingon verotukseen liittyy osakkeiden matemaattinen arvo eli yhtiön nettovarallisuus ja 150 000 euron osingon rajan ylittyminen.

Osingosta 25 prosenttia on veronalaista pääoma- ja 75 prosenttia verotonta pääomatuloa 150 000 euroon asti, jos jaettu osinko on enintään 8 prosenttia yhtiön matemaattisesta arvosta. Yli 150 000 euron raja on henkilökohtainen ja kaikista listaamattomista yhtiöistä saadut osingot lasketaan yhteen. Tämän rajan ylittävistä osasta 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 15 prosenttia verotonta. Alle on laskettu muutama esimerkki, jossa osingon verotusta hahmotetaan erilaisilla osinkosummilla.

Osinkotulo		80 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo		1 500 000,00 €	
Pääomatulon osuus		120 000,00 €	8 %
Veroton osuus		60 000,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa		20 000,00 €	25 %
Pääomatulon vero		6 000,00 €	

Kuva 7. Osinko alle 150 000 euroa ja alle kahdeksan prosenttia matemaattisesta arvosta

Kuvassa seitsemän osinko ei ylitä matemaattista arvoa eikä 150 000 euron rajaa, joten osinko jaetaan helposti vain verottomaan 75 % ja verolliseen 25 %. Verollisesta osasta sittemmin tehdään 30 prosentin pääomatuloverotus.

Osinkotulo		170 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo		2 500 000,00 €	
Pääomatulon osuus, max 150 000e		150 000,00 €	8 %
Veroton osuus		112 500,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa		37 500,00 €	25 %
Yli 150 000 euroa menevä osa		20 000,00 €	
Veronalaista pääomatuloa		17 000,00 €	85 %
Veroton osuus		3 000,00 €	15 %
Veronalaista pääomatuloa yhteensä		54 500,00 €	
Pääomatulon alaiset alle 30 000 euroa		30 000,00 €	
Ylimenevä osa		24 500,00 €	
Alle 30 000 euroa vero		9 000,00 €	30 %
Yli 30 000 euroa vero		8 330,00 €	34 %
Pääomatulon vero		17 330,00 €	

Kuva 8. Osinko yli 150 00 euroa ja alle kahdeksan prosentin matemaattisen arvon

Kuvassa kahdeksan osinko ei ylitä osakkeiden matemaattista arvoa, joten ansiotuloa ei synny. Kuitenkin 150 000 euron raja ylittyy, joten vain sen alle jäävä osa voidaan laskea kevennettyyn verotukseen. Veroton osuus on siis 75 prosenttia eli 112 500 euroa ja verollinen 25 prosenttia eli 37 500 euroa. Yli 150 000 euron menevä osa verotetaan samalla tavalla kuin julkisesta osakeyhtiöstä saatava osinko, eli 85 prosenttia on 17 000 euroa veronalaista pääomatuloa ja 15 prosenttia 3 000 euroa verotonta. Kun molemmat veronlaiset tulot lasketaan yhteen, $37\,500 + 17\,000 = 54\,500$ euroa, saadaan koko verotettava pääomatulo. Pitää muistaa, että pääomatulon verotuksessa pääomatulon veroprosentti on 30 prosenttia 30 000 euroon saakka ja sen yli ylimenevästä otetaan 34 prosenttia (2017). Laskelmassa pääomatulon vero lasketaan seuraavasti: $30\,000 \times 0,30 = 9\,000$ ja $(54\,500 - 30\,000) \times 0,34 = 8\,330$ euroa. Eli kokonaisvero 170 000 euron osingosta on 17 330 euroa kun kahdeksan prosentin matemaattinen arvo ei vain ylity.

Osinkotulo			25 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo			50 000,00 €	
Pääomatulon osuus			4 000,00 €	8 %
Veroton osuus			3 000,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa			1 000,00 €	25 %
Pääomatulon vero			300,00 €	
Ansiotulon osuus:			21 000,00 €	
Veroton osuus			5 250,00 €	25 %
Ansiotulot yhteensä:			15 750,00 €	75 %
Vero ansituloerotuksen mukaan			Ansiot * vero%	

Kuva 9. Osinko yli kahdeksan prosentin matemaattisen arvon

Kuvassa yhdeksän osingon arvo ei ylitä 150 000 euroa, mutta se on yli matemaattisen arvon. Tällöin kahdeksaan prosenttiin asti tehdään kuten kuvassa seitsemän. Yli jäävä osa on ansiotuloa, josta 25 prosenttia on verotonta eli kuvan 5 250 euroa ja 75 prosenttia 15 750 euroa ansiotuloerotuksen alaista. Tästä 15 750 eurosta vero on osingonsaajan ansiotuloerotuksen alaista, jonka verotukseen vaikuttaa henkilön muut ansiotulot.

5 VEROSUUNNITTELUN ERITYISKYSYMYKSET

Verosuunnittelu erityiskysymyksissä tarkoittaa verolainsäädännön luomia verosuunnittelumahdollisuuksia esimerkiksi sukupolvenvaihdoksiin ja yritysjärjestelyihin. Verosäännökset elinkeinoverolaissa, tuloverolaissa sekä perintö- ja lahjaverolaissa ovat tuoneet mahdollisuuden, että tietyissä tilanteissa yrityksen osakkeiden luovutukset voivat olla verovapaita. Esimerkiksi, tiettyjen edellytysten vallitessa, Pk-yritys voi myydä omistamansa käyttöomaisuusosakkeet (esimerkiksi tytäryhtiöosakkeet) ilman verorasitteita. Perintö- ja lahjaverolain myötä myös Pk-yrityksen sukupolvenvaihdokset ovat mahdollista suorittaa verovapaasti tai vähintään hyvinkin kevyellä verorasitteella. Myös muita yritysjärjestelyitä on mahdollista toteuttaa verovapaasti, kunhan verolainsäädännön asettamat edellytykset sille toteutuvat.

Huomioitavaa kuitenkin on, että erityiskysymysten verosuunnittelu vaatii huomattavan määrän aikaa ja etukäteissuunnittelua. Ennen varsinaista järjestelyn toteuttamista kannattaa hakea ennakkoratkaisua verottajalta liittyen järjestelyn verotuksellisiin seikkoihin.

5.1 Yrityksen myynti

Pk-yrityksen omistajapohja voi muuttua sukupolvenvaihdoksella, listautumisella pörssiin tai yrityksen myynnillä. On kaksi tapaa myydä yritys. Ensimmäinen tapa on, että myyjänä on osakas ja kaupan kohteena ovat yhtiön osakkeet tai osuudet. Toisessa vaihtoehdossa kohteena on yrityksen liiketoiminta, jolloin myyjänä on yritys. Verot maksaa myyjä.

5.1.1 Myynnin verotus

Laki määrää verottamaan osakkeiden myyntiä pääomatulona, eli siitä suoritetaan veroa 30 prosenttia. Siltä osin kuin verovelvollisen verotettavan pääomatulon määrä ylittää 30 000 euroa, pääomatulosta suoritetaan veroa 34 prosenttia (pääomatulon korotettu tuloveroprosentti). (Tuloverolaki 1992, OSA VI luku 1 § 124.)

Luovutusvoitto määräytyy myyntihinnasta, josta vähennetään osakkeista maksettu määrä eli ostohinta tai yhtiöön sijoitettu määrä. Myynnistä koituneet kustannukset saadaan vähentää kaupan verotettavasta hinnasta. Yleensä myynnissä käytetään hankintameno-olettamaa, koska usein osakkeista maksettu hinta on vain alkupääoma.

Hankintameno-olettamassa yhtiön ns. hankintahinta saadaan asettaa omistusajan pituudesta riippuen, joko 20 prosenttia myyntihinnasta tai yli 10 vuotta omistetussa 40 prosenttia. Case-yrityksen kohdalla kyseessä on yli 10 vuotta vanha omistajapohja, joten heidän tapauksessaan saadaan vähentää 40 %.

Jos kuvitellaan että yrityksen osakkeet myytäisiin miljoonalla ja myynnistä ei aiheutuisi muita kuluja, olisi hankintameno-olettamaa järkevä käyttää ja luovutusvoitoksi saataisiin 600 000 euroa. Näin ollen omistajille jäisi maksettavaa veroa $(30\,000 \times 30\%) + (570\,000 \times 34\%) = 202\,800$ euroa.

5.1.2 Liiketoiminnan myynnistä saatavien tulojen nosto

Liiketoiminnan myynnin osalta verotus toimii eri tavalla. Liiketoiminnan myynnistä syntyy tuloslaskelmaan voittoa. Tätä voittoa verotetaan normaalisti yhteisöverokannalla, joka on 20 prosenttia (Tuloverolaki 1992, OSA VI luku 1 § 124). Tällöin liiketoiminnan miljoonalla myyvälle yritykselle syntyisi verotettavaa tuloa $1\,000\,000 \times 20\% = 200\,000$ euroa. Vaikka tämä on verotuksellisesti 2 800 euroa edullisempi vaihtoehto kuin osakkaiden verotus, on muistettava, että myynnistä saadut tulot ovat liiketoiminnan myyneellä yrityksellä eikä osakkailla. Mikäli myynnistä saatua tuloa jaetaan osakkaalle osinkona, olisi verorasitus suurempi kuin osakkeiden myynnillä.

Olemme laskeneet esimerkiksi tilanteet, jossa osinko nostetaan kokonaan ensimmäisenä vuotena, sekä vaihtoehtoinen malli jossa osinko jaetaan seuraavana viitenä vuotena.

Osinkotulo		800 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo		800 000,00 €	
Pääoma-osinko		64 000,00 €	8 %
Veroton osuus		48 000,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa		16 000,00 €	25 %
Pääomatulon vero		4 800,00 €	
Ansiotulon osuus:		736 000,00 €	
Veroton osuus		184 000,00 €	25 %
Palkkatulot		50 000,00 €	
Ansiotulot yhteensä:		602 000,00 €	
Kunnallisvero		123 410,00 €	20,50 %
Valtionvero		176 777,50 €	31,50 %
Sairasvakuutusmaksu		9 511,60 €	1,58 %
Ansiotulovero		309 699,10 €	
Verot yhteensä		314 499,10 €	

Kuva 10. Myynnin osinkotulo vuodessa

Kuvassa kymmenen osinkoa on jaettu 800 000 euroa ensimmäisen vuoden aikana. Laskelma on laskettu työssäkäyvälle henkilölle, jonka vuosiansiot ovat muuten 50 000 euroa. Progressiivisen ansiotuloverotuksen takia ansioveroja koituu maksettavaksi 309 669,10 euroa. Kaikkiaan henkilö maksaa veroja 314 499,10 euroa kun otetaan huomioon myös pääomatulovero. Kun lasketaan yhteisöverosta tullut 200 000 euroa ja henkilöverotuksen 314 499,10 euroa yhteen saadaan henkilön ja yhtiön verorasitukseksi 514 499,10 euroa. Jos halutaan erottaa henkilön palkkatulojen verotus laskelmasta,

eli 16 247,50 euroa, jää kokonaisverorasitukseksi 498 251,60 euroa. Tämä on huomattavasti suurempi kuin koko yrityksen osakkeiden myynnistä tuleva verorasitus 202 800 euroa.

Ansiotulot yhteensä		50 000,00 €	
Kunnallisvero		10 250,00 €	20,50 %
Valtionvero		5 207,50 €	21,50 %
Sairasvakuutusmaksu		790,00 €	1,58 %
Ansiotulovero		16 247,50 €	
5 vuoden ansiotuloverot yhteensä		81 237,50 €	

Kuva 11. Ansiotuloverot ilman osinkoja

Kuvassa yksitoista on laskettu karkeasti paljonko laskelmien henkilö maksaa veroa pelkästä palkkatulostaan. Jos laskelmien henkilö siis tienaa jokainen vuosi 50 000 euroa, on vuoden 2017 ansiotuloveroasteikon mukaisesti viiden vuoden ansiotulovero 81 237,50 euroa. Tämä luku on suuntaa antava, koska verotus todennäköisesti muuttuu vuosien varrella.

Vuosi		1	2	3	4	5	
Osinkotulo		160 000,00 €	160 000,00 €	160 000,00 €	160 000,00 €	160 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo		800 000,00 €	640 000,00 €	480 000,00 €	320 000,00 €	160 000,00 €	
Pääoma-osinko		64 000,00 €	51 200,00 €	38 400,00 €	25 600,00 €	12 800,00 €	8 %
Veroton osuus		48 000,00 €	38 400,00 €	28 800,00 €	19 200,00 €	9 600,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa		16 000,00 €	12 800,00 €	9 600,00 €	6 400,00 €	3 200,00 €	25 %
Pääomatulon vero		4 800,00 €	3 840,00 €	2 880,00 €	1 920,00 €	960,00 €	
Ansiotulon osuus:		96 000,00 €	108 800,00 €	121 600,00 €	134 400,00 €	147 200,00 €	
Veroton osuus		24 000,00 €	27 200,00 €	30 400,00 €	33 600,00 €	36 800,00 €	25 %
Ansiotulot yhteensä		122 000,00 €	131 600,00 €	141 200,00 €	150 800,00 €	160 400,00 €	75 %
Kunnallisvero		25 010,00 €	26 978,00 €	28 946,00 €	30 914,00 €	32 882,00 €	20,50 %
Valtionvero		25 577,50 €	28 601,50 €	31 625,50 €	34 649,50 €	37 673,50 €	31,50 %
Sairasvakuutusmaksu		1 927,60 €	2 079,28 €	2 230,96 €	2 382,64 €	2 534,32 €	1,58 %
Ansiotulovero		52 515,10 €	57 658,78 €	62 802,46 €	67 946,14 €	73 089,82 €	
Verot yhteensä		57 315,10 €	61 498,78 €	65 682,46 €	69 866,14 €	74 049,82 €	
Verot yhteensä viiden vuoden päästä		328 412,30 €					

Kuva 12. Osinko jaettu viiteen vuoteen

Kuvassa kaksitoista on laskettu verotuksen muuttuminen, mikäli myynnistä saatu pääoma jaetaan osakkaalle viiden vuoden ajanjaksolla. On otettava huomioon, että kuitenkin jo pelkät palkkatulon ansiotuloverot ovat viiden vuoden ajalta on 81 237,5 euroa viidessä vuodessa. Näin voidaan todeta, että veroja tulee osinkojen osalta maksettavaksi ainakin yhteisövero 200 000 € + 328 412,50 € - 81 237,50 € = 447 175 €. Tähän laskelmaan kuitenkin osinkoa saavan ihmisen muut ansiotulot, joten laskelma on suuntaa antava. Laskelmasta kuitenkin selviää, että myyntitulon jakaminen useampana vuonna on verotuksellisesti edullisempää.

Liiketoiminnan myynnistä saadun tulon jakaminen osinkona on siis järkevämpää jakaa useammalle vuodelle, ainakin tämän hetken verotuksen mukaan. Muutoksia toki saattaa aina tulla, joten tilanne saattaa muuttua vuosien varrella. Osakkaan verotuksen näkökulmasta on osakkeiden myynti kuitenkin paras mahdollinen vaihtoehto.

5.1.3 Tytäryhtiön myynti

Tytäryritys myy kaiken liiketoimintansa ja myyntivoittona saadut rahat ovat jätetään tytäryrityksen nettovarallisuudeksi.

Mikäli tytäryhtiö purettaisiin, on syytä tarkastella, miten verotus vaikuttaisi purkamisen tapahtuessa heti tai osinkomuotoisesti seuraavan viiden vuoden aikana. Esimerkkilaskelmissa on otettu huomioon kahden eri omistajan veroluokat. Ensimmäisenä on alle 10 000 euroa vuodessa ansaitseva opiskelija ja toisena on noin 50 000 euroa ansaitseva työntekijä. Mikäli tytäryhtiö jaetaan kahteen tasaiseen osaan siitä saadun esimerkiksi 325 000 euron myyntitulon jälkeen, jää jaettavaa osinkoa yhteisöveron jälkeen jäljelle 260 000 euroa jaettavaksi molemmille.

		Opiskelija		Työntekijä	
Osinkotulo	260 000,00 €	130 000,00 €	50 %	130 000,00 €	50 %
Osakkeiden matemaattinen arvo		130 000,00 €		130 000,00 €	
Pääoma-osinko		10 400,00 €	8 %	10 400,00 €	8 %
Veroton osuus		7 800,00 €	75 %	7 800,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa		2 600,00 €	25 %	2 600,00 €	25 %
Pääomatulon vero		780,00 €		780,00 €	
Ansiotulon osuus:		119 600,00 €		119 600,00 €	
Veroton osuus		29 900,00 €	25 %	29 900,00 €	25 %
Ansiotulo-osa ja muut yhteensä:		99 700,00 €	75 %	139 700,00 €	75 %
Kunnallisvero		20 438,50 €	20,50 %	28 638,50 €	20,50 %
Valtionvero (Ylimenevältä prosentti)		18 553,00 €	31,50 %	31 153,00 €	31,50 %
Sairasvakuutusmaksu		1 575,26 €	1,58 %	2 207,26 €	1,58 %
Ansiotulovero		40 566,76 €		61 998,76 €	
(Näistä vähennetty muutenkin maksettava ansiotulo)					
Verot yhteensä		39 138,76 €		46 531,26 €	
Verot yhteensä jos viidessä vuodessa		21 634,78 €		34 632,78 €	

Kuva 13. Yhden vuoden kotiutus

Kuvassa kolmelta vuodelta on laskettu, kuinka verotus käyttäytyy teoreettisesti, jos tulot nostetaan ensimmäisenä vuonna yrityksestä osinkona. Olisi myös mahdollista nostaa ne palkkana tai muuna vastaavana pääoman nostona. Kuvassa on myös merkitty kertyvät verot yhteensä sekä vuodessa nostamalla, että viiden vuoden nostojalla. Yhteenlasketusta pääoma- ja ansiotuloverosta on vähennetty henkilöiden muista tuloista maksetut verot, jotta laskelmista on saatu todenmukaisemmat. Laskelmat ovat suuntaa antavia, koska verotus muuttuu muiden tulojen mukaan. Kuvasta kuitenkin nähdään, on molemmilla huomattava veroetu pitkän aikajakson osingonjaossa.

Opiskelija				
Ansiotulot yhteensä			10 000,00 €	
Kunnallisvero			2 050,00 €	20,50 %
Valtionvero			- €	0,00 %
Sairasvakuutusmaksu			158,00 €	1,58 %
Ansiotulovero			2 208,00 €	
5 vuoden ansituverot yhteensä			11 040,00 €	
Työssäkäyvä				
Ansiotulot yhteensä			50 000,00 €	
Kunnallisvero			10 250,00 €	20,50 %
Valtionvero			5 207,50 €	21,50 %
Sairasvakuutusmaksu			790,00 €	1,58 %
Ansiotulovero			16 247,50 €	
5 vuoden ansituverot yhteensä			81 237,50 €	

Kuva 14. Ilman osinkoja aiheutuvat verot.

Kuvassa neljätoista on laskettu henkilöiden muista tuloista kertyvä vero, joka on vähennetty yhteenlasketuista pääoma- ja ansiotuloveroista kuvassa kolmetoista.

Opiskelijan tulot 10 000€ vuodessa ja osinko jaettu viiteen vuoteen											
Vuosi		1		2		3		4		5	
Osinkotulo		26 000,00 €		26 000,00 €		26 000,00 €		26 000,00 €		26 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo		130 000,00 €		104 000,00 €		78 000,00 €		52 000,00 €		26 000,00 €	
Pääoma-osinko		10 400,00 €	8 %	8 320,00 €	8 %	6 240,00 €	8 %	4 160,00 €	8 %	2 080,00 €	8 %
Veroton osuus		7 800,00 €	75 %	6 240,00 €	75 %	4 680,00 €	75 %	3 120,00 €	75 %	1 560,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa		2 600,00 €	25 %	2 080,00 €	25 %	1 560,00 €	25 %	1 040,00 €	25 %	520,00 €	25 %
Pääomatulon vero		780,00 €		624,00 €		468,00 €		312,00 €		156,00 €	
Ansiotulon osuus:		15 600,00 €		17 680,00 €		19 760,00 €		21 840,00 €		23 920,00 €	
Veroton osuus		3 900,00 €	25 %	4 420,00 €	25 %	4 940,00 €	25 %	5 460,00 €	25 %	5 980,00 €	25 %
Ansiotulo-osa ja muut yhteensä:		21 700,00 €	75 %	23 260,00 €	75 %	24 820,00 €	75 %	26 380,00 €	75 %	27 940,00 €	75 %
Kunnallisvero		4 448,50 €	20,50 %	4 768,30 €	20,50 %	5 088,10 €	20,50 %	5 407,90 €	20,50 %	5 727,70 €	20,50 %
Valtionvero (Ylimeneväältä prosentti)		308,00 €	6,25 %	405,50 €	6,25 %	503,00 €	6,25 %	722,00 €	17,50 %	995,00 €	17,50 %
Sairasvakuutusmaksu		342,86 €	1,58 %	367,51 €	1,58 %	392,16 €	1,58 %	416,80 €	1,58 %	441,45 €	1,58 %
Ansiotulovero		5 099,36 €		5 541,31 €		5 983,26 €		6 546,70 €		7 164,15 €	
Verot yhteensä		5 879,36 €		6 165,31 €		6 451,26 €		6 858,70 €		7 320,15 €	

Kuva 15. Opiskelijan osingon jakaminen viidessä vuodessa

Kuvassa viisitoista on laskettu, miten osingon verotus käyttäytyy viiden vuoden aikana vuoden 2017 veroasteikon mukaan. Kuvassa viisitoista on käytetty kuvan kaksitoista laskentapohjaa. Ansiotuloihin on laskettu opiskelijan noin 10 000€ kuukausitulot. Opintotukea ei laskelmissa oteta huomioon, koska jaettavan osingon määrällä hän ei kyseiseen tukeen ole oikeutettu. Oletus on, että opiskelija käy opiskelun ohella työssä. Pienituloisen opiskelijan verot viidessä vuodessa ovat siis 32 675 euroa.

Työssäkäyvän tulot 50 000€ vuodessa ja osinko jaettu viiteen vuoteen										
Vuosi		1		2		3		4		5
Osinkotulo		26 000,00 €		26 000,00 €		26 000,00 €		26 000,00 €		26 000,00 €
Osakkeiden matemaattinen arvo		130 000,00 €		104 000,00 €		78 000,00 €		52 000,00 €		26 000,00 €
Pääoma-osinko		10 400,00 €	8 %	8 320,00 €	8 %	6 240,00 €	8 %	4 160,00 €	8 %	2 080,00 €
Veroton osuus		7 800,00 €	75 %	6 240,00 €	75 %	4 680,00 €	75 %	3 120,00 €	75 %	1 560,00 €
Veronalaista pääomatuloa		2 600,00 €	25 %	2 080,00 €	25 %	1 560,00 €	25 %	1 040,00 €	25 %	520,00 €
Pääomatulon vero		780,00 €		624,00 €		468,00 €		312,00 €		156,00 €
Ansiotulon osuus:		15 600,00 €		17 680,00 €		19 760,00 €		21 840,00 €		23 920,00 €
Veroton osuus		3 900,00 €	25 %	4 420,00 €	25 %	4 940,00 €	25 %	5 460,00 €	25 %	5 980,00 €
Ansiotulo-osa ja muut yhteensä:		61 700,00 €	75 %	63 260,00 €	75 %	64 820,00 €	75 %	66 380,00 €	75 %	67 940,00 €
Kunnallisvero		12 648,50 €	20,50 %	12 968,30 €	20,50 %	13 288,10 €	20,50 %	13 607,90 €	20,50 %	13 927,70 €
Valtionvero (Ylimenevältä prosentti)		7 723,00 €	21,50 %	8 058,40 €	21,50 %	8 393,80 €	21,50 %	8 729,20 €	21,50 %	9 064,60 €
Sairasvakuutusmaksu		974,86 €	1,58 %	999,51 €	1,58 %	1 024,16 €	1,58 %	1 048,80 €	1,58 %	1 073,45 €
Ansiotulovero		21 346,36 €		22 026,21 €		22 706,06 €		23 385,90 €		24 065,75 €
Verot yhteensä		22 126,36 €		22 650,21 €		23 174,06 €		23 697,90 €		24 221,75 €

Kuva 16. Työssäkäyvän osingon jakaminen viidessä vuodessa

Kuvassa kuusitoista on laskettu osingon jakaminen työssäkäyväälle viiden vuoden aikana. Kuva vastaa muuten laskelmaa kuvassa viisitoista, mutta laskelmaan on lisätty ansiotuloihin 50 000 euroa vuodessa ja ansiotulon veroprosentit on laskettu siltä pohjalta. Pohjana laskemissa on käytetty kuvan kaksitoista laskentamallia. Muutoinkin ansiotuloja hyvin saavan verotus viiden vuoden ajalta on 115 870 euroa. Laskelmista voidaan päätellä, että ainut ero on ansiotuloverotuksessa. Kuvan kolmeitoista lopussa on vähennetty molempien maksettavista veroista summa, joka osingonsaajien täytyisi maksaa muutoinkin ansiotuloistaan veroina. Tuloksena saadaan, että molemmat osapuolet hyötyvät pidemmästä nostoajasta. Laskelmissa ei kuitenkaan huomioida mahdollista uudelleen sijoittamisen mahdollisuutta, joten hyvällä uudelleen sijoittamisella tuotto voi olla teoreettisesti parempaa heti nostettaessa.

5.2 Sukupolvenvaihdos

Perheyriksen sukupolvenvaihdos on yleensä ajankohtainen silloin, kun vanhempi alkaa lähestyä eläkeikää. Sukupolvenvaihdos on pitkä prosessi, jossa nuorempi sukupolvi on ollut yrityksessä jo pitkään töissä ja tuntee yrityksen ennestään. Sukupolvenvaihdosta tehtäessä on otettava huomioon tulo-, perintö-, ja lahjaverolaki. Huojennuksia koskevat säädökset löytyvät PerVL 55–57 § ja TVL 48.1 §:n 3 kohdassa ja 48.5 §:ssä. Sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa myös perinnönjaossa. Case-yrityksemme kuitenkin täyttää verovapaan sukulaiskaupan raamit, joten kappaleen painopiste on verovapaassa luovutuksessa. Mainittakoon kuitenkin, että tämän hetkisessä huojennusjärjestelmässä käytetään täyden arvon sijasta 40 prosentista huojennusta. (Kukkonen ja Walden 2014, 248.)

Omaisuuksien luovutuksesta saatu voitto ei ole veronalaista tuloa, jos verovelvollinen luovuttaa harjoittamaansa maatalouteen tai metsätalouteen kuuluvaa kiinteää omaisuutta, avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön osuuden taikka sellaisen yhteisön osakkeita tai osuuksia, jotka oikeuttavat vähintään 10 prosentin omistusosuuteen mainitussa yhtiössä ja saajana ovat joko yksin tai yhdessä puolisonsa kanssa hänen lapsensa tai tämän rintaperillinen taikka hänen sisarensa, veljensä, sisarpuolensa tai velipuolensa ja jos omaisuus on ollut yhteensä yli 10 vuotta verovelvollisen tai hänen ja

sellaisen henkilön omistuksessa, jolta hän on saanut sen vastikkeettomasti (Tuloverolaki 1992, luku 2 § 48.)

Näiden säännösten toteutuessa nykyinen omistaja vapautuu täysin luovutusvoittoveroista. Tämä tarkoittaa sitä, ettei luovutusvoittoa tarvitse edes laskea vaan käytännössä todetaan, että huojennuksen edellytykset ovat täyttyneet. On kuitenkin otettava huomioon omistajan hankintamenon määrittäminen, jos osakkeet luovutetaan uudelleen viiden vuoden kuluessa TVL 48.5 §:n mukaisesti. (Kukkonen ja Walden 2014, 286).

5.3 Osakaslainat

Luonnollisen henkilön veronalaista pääomatuloa on osakeyhtiöstä verovuonna saadusta rahalainasta verovuoden päättyessä maksamatta oleva määrä, jos verovelvollinen, hänen perheenjäsenensä tai he yhdessä omistavat suoraan tai välillisesti vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista tai heillä on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. (Tuloverolaki 1992, Luku 2 § 53 a.)

Lainan saajan ei tarvitse olla itse osakkaana yrityksessä, jos joku hänen lähipiiristä omistaa tarpeeksi ison osuuden. Laissa lähipiiri määritellään seuraavasti: Yhtiön ja toisen henkilön katsotaan kuuluvan toistensa lähipiiriin, jos toinen pystyy käyttämään toiseen nähden määräysvaltaa tai pystyy käyttämään huomattavaa vaikutusvaltaa sen taloutta ja liiketoimintaa koskevassa päätöksenteossa. (Osakeyhtiölaki 2006, luku 8 § 6.1). Myös IAS 24 -standardi määrittää ketä lähipiiriin kuuluu tai ei välttämättä kuulu.

Osakaslaina ei kuulu osakeyhtiölain luettelemiin varojenjakotapoihin. Osakeyhtiölain mukaan yhtiöllä on oltava lähipiirille annettaville lainoille liiketaloudellinen peruste, jotta ei ole kyse laittomasta varojenjaosta. Osakaslainassa on kuitenkin riskinsä, koska se voidaan katsoa hyvin helposti peitellyksi osingonjaoksi. Tärkeää on määrittää korko lainalle ja osoittaa aikomus takaisinmaksuun. Korkona on pidettävä vähintään valtionvarainministeriön vahvistamaa peruskorkoa. (Leppinen ja Walden 2014, 194.)

Laissa verotusmenettelystä löytyy veronkiertoa koskeva säädös, joka tulee ottaa huomioon osakaslainaa tarkastellessa. Jos kauppahinta, muu vastike tai suoritusaika on kauppa- tai muussa sopimuksessa määrätty taikka muuhun toimenpiteeseen on ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta verosta vapauduttaisiin, voidaan verotettava tulo ja omaisuus arvioida (Laki verotusmenettelystä Luku 4 § 28). Esimerkiksi tämänlainen tapaus saattaa syntyä, jos yritetään minimoida osakaslainasta saatava verorasite maksamalla laina juuri ennen vuoden loppua takaisin ja nostamalla se uudelleen. Toinen vastaava tilanne voi olla se, jos osakaslaina maksetaan takaisin juuri ennen viiden vuoden verovähennyskauden loppua. (Leppinen ja Walden 2014, 196.)

Kuitenkin jos osakaslaina päätetään nostaa, verotuksellisesti tärkeintä on verovuoden päättävä tilanne. Sitä osaa lainasta, joka on maksettu verovuoden aikana takaisin yhtiölle, ei huomioida verotuksessa. On myös otettava huomioon, että jos verovelvollinen on lainan saannin jälkeen täyttänyt omistaja- tai lähipiirihdot, todetaan hänen olevan verotuksen alainen. (Tomperi 2017, 64.)

Verorasitus ei jää lopulliseksi, jos laina suoritetaan takaisin viiden vuoden kuluessa lainan nostosta. Verovelvollisella on oikeus vähentää tulonhankkimismenona pääomatuloistaan 53 a §:n nojalla tuloksi luetusta osakaslainasta takaisin maksamansa määrä, jos maksu on suoritettu viimeistään viidentenä verovuonna lainan nostamisvuoden jälkeen (Tuloverolaki 1992, luku 3 § 54 d). Täten verovelvollinen voi hyödyntää lainan takaisinmaksun pääomatulojen verotuksessa. Jos pääomatuloja ei ole riittävästi lyhentämiseen voidaan soveltaa seuraavaa: jos luonnollisen henkilön tai kuolinpesän vähennyskelpoisten tulonhankkimismenojen, korkomenojen ja pääomatuloista vähennettävien 59 §:ssä tarkoitettujen tappioiden yhteismäärä on suurempi kuin veronalaisten pääomatulojen yhteismäärä, erotus on pääomatulolajin alijäämä, jonka perusteella verovelvollisella on oikeus tehdä verosta 131–134 §:ssä tarkoitettu alijäämähyvitys. (Tuloverolaki 1992, luku 3 § 60.)

Näitä asioita tarkastellessa voi todeta, että osakaslaina mahdollistaa yrityksen omistajilleen yritykseltä lainausmahdollisuudet tietyissä puitteissa. Kuitenkin, on oltava hyvin tarkkana verotukseen liittyvissä peiteltyyn osingonjakoon tai verokiertoon liittyvissä säädöksissä. Esimerkiksi on laskettu asunnon rahoittaminen osakaslainalla.

Vertailukelpoinen laskelma esimerkiksi asunnon rahoittamiseen.					
				Vuodessa	
Osakaslaina		100 000,00			
Peruskorko (VVM)		0,00 %			
Yhtiövastike		200,00	2 400,00		
Vuokratuotto		600,00	7 200,00		
Tuotto			4 800,00		

Kuva 17. Lähtötilanne.

Kuvassa 17 on annettu yhtiön osakkaalle lainaa 100 000 euroa. Valtionvarainministeriön peruskorko on ollut 2017 vuonna 0 prosenttia. Osakas on ostanut sijoitukseksi saamallaan osakaslainalla asunto-osakeyhtiöstä 100 00 euron arvoisen asunnon. Asunnon vastikkeeksi on arvioitu 200 euroa kuukaudessa, tällöin vastikkeiden kokonaissumma vuodessa on 2 400 euroa. Vuokratuottoja osakas saa asunnosta 600 euroa kuukaudessa, joka tekee vuodessa 7 200 euroa. Sijoitusasunto tuottaisi siis omistajalleen vuodessa 4 800 euroa verotettavaa pääomatuloa.

Vuosi 1			
Vuokratulot		7 200,00	
Pääomatuloksi laskettava OL		95 200,00	102 400,00
Yhtiövastikkeet		2 400,00	2 400,00
			100 000,00
Pääomatulovero 30 000€ asti			30 % 9 000,00
Ylimenevältä osalta			34 % 23 800,00
Pääomatulovero yhteensä			32 800,00
Lainaa jäljellä		95 200,00	
Vuosi 2			
Vuokratulot			7 200,00
Yhtiövastike		2 400,00	
Takaisinmaksettu määrä		4 800,00	7 200,00
			0,00
Lainaa jäljellä		90 400,00	
Vuosi 3			
Vuokratulot			7 200,00
Yhtiövastike		2 400,00	
Takaisinmaksettu määrä		4 800,00	7 200,00
			0,00
Lainaa jäljellä		85 600,00	
Vuosi 4			
Vuokratulot			7 200,00
Yhtiövastike		2 400,00	
Takaisinmaksettu määrä		4 800,00	7 200,00
			0,00
Lainaa jäljellä		80 800,00	

Kuva 18. Neljän ensimmäisen vuoden kertymä.

Omistaja maksaa siis ensimmäisenä vuotena pääomalainaa takaisin yhtiöön 4 800 euroa. Pääomalainaa jää jäljelle siis 95 200 euroa. Omistajan verotettava pääomatulo asunnon tuottojen ja lainan osalta on siis 102 400 euroa, josta saa vähentää hankkimisesta aiheutuneet kulut eli yhtiövastikkeet. Verotettavaa tuloa jää siis 100 000 euroa, josta pääomatulovero on 30 prosenttia 30 000 euroon asti ja ylimenevästä 34 prosenttia. Seuraavina vuosina omistajan saamat vuokratuotot ja maksumat yhtiövastikkeet pysyvät samana. Vuonna kaksi omistaja maksaa saamallaan tuotolla 4 800 euroa ottamaansa osakaslainaa pois. Koska osakaslainan takaisinmaksettu määrä viiden vuoden sisällä on täysin vähennyskelpoista, ei osakkaan tarvitse maksaa tulevina vuosina tuotosta veroa. Neljännen vuoden lopussa lainaa on siis jäljellä 80 800 euroa. Puolella välissä vuotta viisi omistaja myy asunnon 10 prosentin arvonnousulla. Hän saa 3 600 euroa vuokratuottoja puolelta vuodelta ja 10 000 euroa myyntivoittoa asunnosta. Yhteensä vuoden viisi tuotot ovat siis 13 600 euroa. Asunnosta on myös maksettu vastikkeita 1 200 euroa. Hän maksaa osakaslainan kokonaan takaisin yhtiölle, jolloin vuoden viisi verovähennyskelpoiset kulut ovat 82 000 euroa. Syntyy pääomatulon alijäämää 68 400 euroa. Jos omistajalla ei ole pääomatuloja, joista vähentää 68 400 euroa, saa omistaja ja hänen puolisonsa vähentää molemmat 1 400 euroa ansiotulojen veroista.

Maksettu vero			32 800,00
5 vuoden aikana saatu hyöty	6 480,00		
Ansiotulovähennykset	2 800,00		9 280,00
			-23 520,00
Puolen vuoden vuokratuotto	2 400,00		
Lyhennyksen jälkeinen voitto	29 200,00		31 600,00
Kokonais tulo viideltä vuodelta			8 080,00

Kuva 19. Lopullinen verohyöty.

Ensimmäisenä vuonna maksettu osakaslainan vero on 32 800 euroa. Viiden vuoden aikana on saatu verohyötyä takaisinmaksusta 6 480 euroa ja viidentenä vuonna ansiotuloista on saatu vähentää 2 800 euroa. Viimeisen puolen vuoden vuokratuoton 2 400 euroa osakas pitää itse. Asunnon myynnin ja osakaslainan takaisinmaksun jälkeen hänelle jää rahaa vielä 29 200 euroa. Puhtaana käteen omistajalle jää siis neljän ja puolen vuoden jälkeen 10 880 euroa. Summa voi olla myös huomattavasti isompi, jos hänellä on mahdollista tehdä vähennyksiä pääomatuloista. Tämänlainen tapaus voi olla esimerkiksi silloin, jos yhtiö maksaa samalla omistajalle osinkoa.

5.4 Kiinteistön eriyttäminen ja vuokratuotot

Verosuunnittelun näkökulmasta yrityksen on kannattavaa omistaa toimitilat yrityksen toiminnan suorittamiseen. Optimoimalla tätä omistusrakennetta saatetaan saavuttaa merkittävää verohyötyä. (Kukkonen ja Walden 2014, 101). Yhtiöllä voi olla esimerkiksi tilat tuotannolle ja hallinnolle tai työsuhdeasuntoja. Osakkaan omistamana nämä tilat voivat olla pääomantulon lähde ja vaihtoehto osingolle, joka jakaantuu pääoma- ja ansiotuloksi. Kiinteistöt voivat olla myös pääasiallinen liiketoiminnan tulonlähde yrityksellä, joka harjoittaa esimerkiksi vuokraustoimintaa.

Kiinteistö voidaan omistaa joko suoraan tai yhtiöittämällä. Yleisesti, kun otetaan lainaa kiinteistön hankintaan, on yhtiöittäminen riskittömämpää. Kaikista suorinta on, jos omistajayrittäjä itse omistaa kiinteistön ja vuokraa sitä suorana yritykselle. (Kukkonen ja Walden 2014, 101). Erot ja yhtäläisyydet voidaan kuitenkin nivottaa omistuksen seuraamukset seuraavasti:

1. Kun omistetaan suoraan kiinteistö, syntyy verotettavaa pääomatuloa. Kiinteistöyhtiössä tuloa voidaan jakaa osakkaille normaalina osinkotulona.
2. Molemmissa tilanteissa rakennuksen hankintahinta voidaan poistaa myynnissä. Osakkeiden hankintameno on kuitenkin verovähennys kelvoton siltä osin, kun se on rahoitettu omalla pääomalla. Osakkeiden hankintameno voidaan kuitenkin vähentää kiinteistöyhtiön myynnin yhteydessä.
3. Asunto-osake- ja kiinteistöyhtiöiden osakkeiden varainsiirtovero on 2 % (kiinteistöyhtiön osakekannan omistus). Näitä ovat esimerkiksi kerrostalo- tai rivitalo-osake, liikehuoneisto, autopaikka, varasto, golfosake ja lomaosake. Kiinteistöjen varainsiirtovero 4 % (Suora kiin-

teistön omistus). Kiinteistöjä ovat esimerkiksi tontti ja sillä mahdollisesti sijaitsevat rakennukset – kuten omakotitalo – tai maa-alue ja sillä mahdollisesti sijaitseva kesämökki (myös määräalat ja määräosat). (Verohallinto.)

Näkökohta	Tavallinen kiinteistöyhtiö	Keskinäinen kiinteistöyhtiö	Asunto-osakeyhtiö
Vuokratulon saaja	Yhtiö	Osakas	Osakas
Osingonjako	Kyllä	Ei	Ei
Kulujen maksu	Yhtiö	Osakas	Osakas
Poistot	Yhtiö	Yhtiö	Yhtiö
Luovutusmahdollisuus	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Kuva 20. Yhtiömuotoisten kiinteistöjen verotus

Kuvassa kaksikymmentä on tehty kuva havainnollistamaan erinäisten yhtiömuotojen mahdollisuuksia. Vertailussa on tavallinen kiinteistöyhtiö, keskinäinen kiinteistöyhtiö ja asunto-osakeyhtiö. Tavallinen kiinteistöyhtiö on osakeyhtiö. Kuvasta huomaa, että muodot ovat hyvin samanlaisia mutta maksujen ja suoritusten kohde vaihtelee yhtiön ja osakkaan välillä.

Case X Oy			
Osakkaiden kiinteistöyhtiö			
Kiinteistöyhtiön verokanta			20 %
Hallin ja toimistojen vuokraus			
Vuokra			10 000,00 €
Alv		24 %	2 400,00 €
Vuodessa			120 000,00 €
Yhteisövero			24 000,00 €
Jaettava osinko			96 000,00 €

Kuva 21. Kiinteistöyhtiön tulot

Kuvassa 21 on kuvattu perusmalli kiinteistöyhtiömuotoisen toimitilojen vuokraukseen. Tämä esimerkki toimii silloin, kun halli on velaton ja ylläpitoon ei kuulu mitään kustannuksia eli vuokralainen maksaa sähköt, vedet ja muut juoksevat kustannuksensa itse.

Kuvassa 22 on käsitelty yhden ihmisen kiinteistöyhtiön osingonjako. Laskelma on laskettu työssäkäyvälle henkilölle, jonka vuosiansiot ovat muuten 50 000 euroa. Kiinteistöyhtiön oletetaan olevan velaton ja hallin arvoksi oletetaan noin miljoona euroa. Kuten laskelmista voidaan nähdä, on tämänlaisen yhtiön verotus hyvinkin pientä. Hyvänä etuna yhtiömuotoisuudessa on se, että eriytetynä kiinteistöyhtiö on hieman paremmin turvassa. Esimerkiksi konkurssitilanteessa kiinteistö saadaan pidettyä. Myös vuokran sääntelyllä voidaan parantaa yhtiön maksukykyä huonoina aikoina.

Osinkotulo		96 000,00 €	
Osakkeiden matemaattinen arvo		1 000 000,00 €	
Pääoma-osinko		80 000,00 €	8 %
Veroton osuus		60 000,00 €	75 %
Veronalaista pääomatuloa		20 000,00 €	25 %
Pääomatulon vero		6 000,00 €	
Ansiotulon osuus:		16 000,00 €	
Veroton osuus		4 000,00 €	25 %
Ansiotulot yhteensä:		62 000,00 €	75 %
Kunnallisvero		12 710,00 €	20,50 %
Valtionvero		14 646,00 €	21,50 %
Sairasvakuutusmaksu		979,60 €	1,58 %
Ansiotulovero		28 335,60 €	
Verot yhteensä		34 335,60 €	

Kuva 22. Kiinteistöyhtiön omistajan osinkoverotus

Vaihtoehtona on kuitenkin, että yrittäjä itse suoraan omistaa kyseiset kiinteistöt. Tällöin omistaja on itse verovelvollinen vuokrasta. Tässä tapauksessa vuokran on oltava kohtuullinen, ettei tätä tulkitta peiteltyksi osingonjaoksi. On myös muistettava, että jos kiinteistö on yrittäjän itsensä nimissä, se ei vaikuta yrityksen nettovarallisuuteen. Myös kiinteistön omistuksesta maksetaan kiinteistöveroa, mikä luo lisää verorasitetta omistajalle.

Esimerkkiarvoilla vuokratulot käyttäytyvät verotuksessa seuraavasti: Laskelmat liittyvät kuvan 21 tilanteeseen.

Vuokrattava kohde on omissa nimissä:

Vuokrasta aiheutuva vero = $0,30/0,34 \times \text{vuokratulo} = 30\,000\text{€} \times 0,30 + (120\,000\text{€} - 30\,000\text{€}) \times 0,34 = 39\,600\text{€}$. Nettoa vuokrasta jää $120\,000\text{€} - 39\,600\text{€} = 80\,400\text{€}$. Tässä ei kuitenkaan ole otettu huomioon kiinteistöstä koituvia menoja.

Jos kiinteistön vuokratulo tulee yrityksen kautta:

Kiinteistöyhtiön omistajan osingon verot ovat 34 335,60 euroa (Kuva 22). Laskelmassa osingonsaaja tienaa myös 50 000 euroa vuodessa ansiotuloina. Tästä ansiotulosta hän maksaa veroja 16 247,50 euroa (Kuva 11). Jos vähennetään tämä muutoinkin ansiotulosta koitua vero kuvan 22 verosta, saadaan jäljelle jäävä osingosta koitua teoreettinen verorasite 18 088 euroa. Kun vähennetään osinkotuotosta vero, $96\,000\text{€} - 18\,088\text{€} = 77\,912\text{€}$, saadaan mitä omistuksesta jää lopulta omistajalle.

Näin ollen verotuksessa omistuksen yrittäjän omissa nimissä pitäminen on halvempaa verotuksen näkökulmasta. Kuitenkin, on otettava huomioon vastuut ja riskit. Laskelmiin vaikuttavat myös useat muutkin asiat, kuten osingonsaajan ansiotulot.

5.5 Korkotulot

Yhtenä voitonjaon keinona voidaan käyttää myös korkotuloa. Tällöin osakkaan tulee olla antanut yritykselle lainaa. Korkotulossa etuna on se, ettei osakkaiden tarvitse välttämättä yrittää nostaa yhtiön nettovarallisuutta saadakseen yrityksestä huokeampaa osinkoa. (Kukkonen ja Walden, 2014). Pääomatuloa on muun ohessa korkotulo, osinkotulo siten kuin 33 a–33 d §:ssä säädetään, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot ja luovutusvoitto (Tuloverolaki 3 osa 2 luku 32 §), joten niiden verotus lasketaan seuraavasti:

Esimerkiksi jos yhtiön korko $\times 0,30/0,34$ (30 % 30 000 € ja 34 % ylimenevältä 2017 vuonna) =
Korko verojen jälkeen.

On kuitenkin otettava huomioon, ettei liiketoiminnalle tarpeeton laina tuota yhtiölle välttämättä verovähennysoikeutta. Tällöin yhtiö ei saa tehdä lainasta myöskään elinkeinoverolain mukaisia vähennyksiä. Lainan koron on myös oltava kohtuullinen. Jos yritys tarvitsee lainaa, voitaisiin kohtuullisena korkona pitää esimerkiksi pankin tai muun rahoituslaitoksen vastaavaa korkoa. Tilanteessa, jossa yritys ei varsinaisesti tarvitse lainaa, korkotasona tulisi pitää pitkäaikaistalletuksille annettavaa korkoa. Nykyisillä ohjauksoroilla jälkimmäinen jäisi kuitenkin erittäin pieneksi. Liikaa maksettua korkoa ei pidetä yhtiön menona, vaan se tulkitaan peiteltyä osingonjakona. (Kukkonen ja Walden 2014, 108.)

Koron maksaminen osingon sijaan tulisi kysymykseen esimerkiksi tilanteessa, jossa yrityksen pääoma on vajonnut sellaiselle tasolle, ettei osinkoa vielä pystyittäisi maksamaan, mutta liiketoiminta olisi jo elvytetty. Jos osakkailta löytyisi luottoa yritykseen, voitaisiin rahoittaa yrityksen kasvu esimerkiksi lainalla ja korkoa maksaa siihen asti, kunnes osinkoa olisi taas mahdollista jakaa. (Kukkonen ja Walden 2014, 108.)

5.6 Omien osakkeiden ostaminen

Osakeyhtiölain mukaan yhtiö voi päättää:

1. hankkia omia osakkeitaan (hankkiminen)
2. että osakkeenomistajan on luovutettava osakkeita yhtiölle vastikkeetta tai vastiketta vastaan (lunastaminen); sekä
3. ottaa pantiksi omia osakkeitaan. (Osakeyhtiölaki 15 Luku 1 §.)

Omien osakkaiden hankinta aiheuttaa verotettavaa luovutusvoittoa myyjälle. Myyjän ollessa yrityksen osakas, täytyy ottaa huomioon varainsiirron tulkinnanvaraisuus. On nimittäin mahdollista, että varainsiirto tulkitaan peiteltyksi osingonjaoksi. Tulkintaan vaikuttavat kaksi asiaa. Osakkeiden ostamiselle on ensinnäkin riittävän painava syy. Toiseksi, osakkeiden täytyy olla myyty niin sanotusti käypään hintaan. Omia osakkeita ostaessa on otettava huomioon, että niitä saadaan lunastaa pääsääntöisesti vain osakeyhtiölain 15 luvun säännöksiin. (Leppiniemi ja Walden, 2014). Tämän lisäksi

yhtiö ei saa antaa rahalainaa, varoja tai vakuutta käytettäväksi siihen tarkoitukseen, että ulkopuolinen voi hankkia yhtiön tai sen emoyhtiön osakkeita. (Osakeyhtiölaki 13 Luku 10 §.)

Yrityksen arvostaminen käypään arvoon on tärkeää yritystä myydessä tai ostaessa. Yleensä käytetään vertailukauppa-arvoa. Siinä arvo yritetään muodostaa löytämällä vastaavanlainen kauppa ja käyttämällä sitä esimerkkihintana. Tällöin saadaan perusteellinen markkina-arvo kyseisen tyyppiselle kaupalle. Kuitenkin kaupat saattavat olla yksityisiä ja hintoja ei välttämättä julkaista tai niiden löytäminen voi olla vaikeaa. Tällöin on yritettävä löytää yritykselle kaupan arvo laskemalla. (Lakivälitys 2017.)

Kun yritykselle ei löydetä vastaavaa vertailukauppa-arvoa. Yrityksen substanssiarvo voidaan määrittää vähentämällä velat varoista. Tässä käytetään uusimman tilinpäätöksen tasearvoja. Substanssiarvoon sitten lisätään arvio yrityksen tuotolle. Näiden perusteella yrityksen käypä arvo on substanssiarvo, kun substanssiarvo on isompi kuin tuottoarvo, tai näiden keskiarvo, jos tuottoarvo ylittää substanssiarvon. (Sijoittajat 2017.)

Käydään arvon laskenta esimerkillä:

- Yrityksen varojen kirjanpitoarvo on noin 1 500 000€. Tähän sisältyy kiinteistö, koneet ja muut varat. Jos uskotaan, että varat on kirjanpidossa väärin arvostettu, näihin tehdä perusteellinen arvonmääritys mielellään kolmannen osapuolen toimesta.
- Yhtiöllä on velkaa investoinneista 800 000€.

Yhtiön substanssiarvo on siis $1\,500\,000\text{€} - 800\,000\text{€} = 700\,000\text{€}$. Seuraavaksi lasketaan tuottoarvo, joka määräytyy kolmen edellisen tilikauden oikaistun voiton mukaan:

2015: 200 000€

2016: 150 000€

2017: 170 000€

Keskiarvo = $(200\,000 + 150\,000 + 170\,000) / 3 = 173\,333\text{ €}$.

Tuottoarvo = tulosten keskiarvo jaettuna 15 prosentin pääomistuskorkokannalle: $173\,333\text{€} / 0,15 = 1\,155\,553\text{€}$. (Varojen arvostaminen perintö- ja lahjaverotuksessa 2018, 2-3.)

Tuottoarvoa verrataan substanssiarvoon, joka on tässä tapauksessa huomattavasti suurempi. Koska tuottoarvo on substanssiarvoa suurempi, käypä arvo määräytyy substanssiarvon ja tuottoarvon keskiarvona: $(800\,000 + 1\,155\,553) / 2 = 977\,776\text{ euroa}$. Tämä määrä sittemmin jaetaan osakkaiden määrällä, jolloin saadaan yhden osakkeen arvo.

5.7 Peitelty osingonjako

Peitellyllä osingolla tarkoitetaan rahanarvoista etuutta, jonka osakeyhtiö antaa osakkaansa tai tämän omaisen hyväksi osakkuusaseman perusteella tavallisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun johdosta tai vastikkeetta. Peitellyllä osingolla tarkoitetaan myös omia osakkeita hankkimalla tai lunastamalla taikka osakepääomaa, vararahastoa tai ylikurssirahastoa alentamalla osingosta menevän veron välttämiseksi jaettuja varoja. Jos on ilmeistä, että yhtiö on jakanut 1 momentissa tarkoitettua peiteltyä osinkoa, on yhtiön verotuksessa meneteltävä niin kuin olisi käytetty käypää hintaa ja osakkaan veronalaiseksi tuloksi katsottava käyvän hinnan ja käytetyn hinnan erotus. Jos varojen jakaminen 2 momentissa tarkoitettussa muodossa on ilmeisesti tapahtunut osingosta menevän veron välttämiseksi, on jaetut varat tältä osin katsottava osakkaan veronalaiseksi tuloksi. Mitä 1 momentissa säädetään osakeyhtiöstä ja sen osakkaasta, sovelletaan vastaavasti muuhun yhteisöön sekä sen osakkaaseen tai jäseneseen. (Laki verotusmenettelystä 4 luku 29 §.)

Peitellyn osingonjaon takia esimerkiksi korkojen, vuokrien ja muiden etuuksien on oltava sidoksissa käypiin hintoihin. Palkkatulot voidaan tulkita myös peiteltyksi osingonjaoksi, jos palkalle ei ole perusteltua työsuoritetta tai jos palkkaa maksetaan huomattavasti liikaa tehtävään työhön. Yrityksen omaisuuden käyttö on esimerkiksi peiteltyä osingonjakoa, jos sen käytöstä ei henkilöltä ole tehty verotukseen liittyviä toimenpiteitä. Myös myynnissä ja luovutuksessa yli- tai alihintaiset luovutukset katsotaan peiteltyksi osingonjaoksi. (Tomperi, 2017.)

5.7.1 KHO:n esimerkitapauksia peittelystä osingonjaosta

Yrityksien kohdalla saattaa tulla erilaisia verotuksellisia erityistapauksia, joista seuraavanlainen tilanne olisi mahdollinen: yhtiön vuokraama henkilöauto oli annettu veloitusetta sen osakastoimitusjohtajan A:n käyttöön. Autosta aiheutuneet kulut rasittivat myös A:n yksityisajojen osalta yhtiön tuloista. Koska yhtiön kirjanpidossa ei A:n näin saamaa autoetua ollut kirjattu hänen palkkseen eikä ennakonpidätystä ollut toimitettu, korkein hallinto-oikeus katsoi, että A:n yhtiöltä saama autoetu oli peiteltyä osingonjakoa eikä luontoisetua. Äänestys 4-1. (KHO 1989 T 3637.)

Toinen erityiskysymyksen esimerkki yrityksiä kohdalla voisi olla seuraavanlainen: A omisti kokonaisuudessaan X Oy:n osakekannan. A:n avopuoliso B oli X Oy:n toimitusjohtaja ja hallituksen ainoa varsinainen jäsen. A ei asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan ollut osallistunut yhtiön käytännön toimintaan, vaan siitä oli huolehtinut B. Yhtiön tultua asetetuksi konkurssiin ilmeni, ettei yhtiöllä ollut kirjanpidon mukaista käteiskassaa, koska B oli nostanut yhtiöstä nämä varat. Yhtiön varojen käytöstä esitetyn perusteella oli pääteltävissä, että A oli yhtiön ainoana osakkaana hyväksynyt yhtiön kassavarojen noston kysymyksessä olevalla tavalla tai suhtautunut ainakin menettelyyn välinpitämättömästi. Peitellyn osingon verottaminen tulee kysymykseen tilanteissa, joissa osakeyhtiöstä siirretään varoja osakkuusaseman perusteella osakkaalle tai sellaiselle muulle taholle, että etu selittyy osakkaan ja edunsaajan läheisellä suhteella. Omaisen käsitteen arviointiin vaikuttaa muun muassa osapuolten välinen taloudellinen yhteys. A ja B olivat varoja nostettaessa asuneet yhdessä ja yhtiön

omistus- ja päätösvaltasuhteet olivat ilmeisesti johtuneet heidän avoliitostaan. Kun etu oli ensivaiheessa tullut osakkaan avopuolisolle, yhtiön katsottiin antaneen edun osakkaan omaiselle verotusmenettelystä annetun lain 29 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Yhtiön ainoa osakasta A:ta voitiin verottaa yhtiön kassasta nostettujen varojen johdosta peitelystä osingosta. Verovuosi 2001. (KHO 2007/1893 (52).)

Kolmas mahdollinen tilanne olisi myös: A oli vuokrannut omistamansa huoneiston yhtiölle, jonka osakekannan A oli omistanut elokuuhun 2005 saakka kokonaan ja sen jälkeen 150 yhtiön 638 osakkeesta. Huoneisto oli vuokrattu yhtiölle työsuhdeasunnoksi. Yhtiö oli vuokrannut huoneiston edelleen A:n puolisolle B:lle työsopimuksen mukaisesti työsuhdeasunnoksi. Huoneistoa oli käytetty A:n ja B:n perheen yhteisenä vakituisena asuntona. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että huoneisto ei ollut siirtynyt yhtiön määräysvaltaan siten, että sitä voitaisiin pitää työntekijän luontoisetuasuutona. Huoneiston vuokrausjärjestelyn oli katsottava tapahtuneen ensisijaisesti yhtiön osakkaan intressissä. Toteutettu järjestely ei siten vastannut asian varsinaista luonnetta ja tarkoitusta. Maksettu vuokra ei näin ollen ollut yhtiön elinkeinotulosta vähennyskelpoinen meno. Yhtiön osakkaalleen maksama huoneiston vuokra oli rahanarvoinen etuus, jonka yhtiö oli antanut osakkaan hyväksi osakkuusaseman perusteella. Verovuosi 2005. (KHO 2010/926.)

Neljäs mahdollinen tilanne olisi: henkilöt A, B ja C omistivat X Oy:n osakekannan. A, B ja C perustivat kukin osakeyhtiön, jonka kaikki osakkeet perustaja merkitsi. Kun A, B ja C myivät omistamansa X Oy:n osakkeet perustamalleen uudelle yhtiölle käyvän arvon alittavaan hintaan, luovutusten katsottiin olevan apportiin verrattavia sijoituksia. Osakeyhtiöön näin sijoitetun omaisuuden luovutushinnaksi henkilöiden verotuksessa katsottiin X Oy:n osakkeiden käypä arvo luovutushetkellä. Ennakkoratkaisu vuosille 2008 ja 2009. (KHO 2009/1634.)

Viides mahdollinen tilanne olisi seuraavanlainen: X Oy:n osakepääoma käsitti 20 osaketta, joista Y omisti 5 kappaletta ja hänen kolme alaikäistä lastaan kukin 5 kappaletta. Y oli saanut ilman vakuutta X Oy:ltä alun perin 200.000 markan osakslainan 14 prosentin vuotuisella korolla. Yhtiön vapaa oma pääoma oli taseessa 31.12.1985 ollut 53.093 markkaa. Osakslainan pääoma yhtiön veroilmoitusten mukaan oli ollut 294.591 markkaa 31.12.1985, 294.596 markkaa 31.12.1986 ja samoin 294.596 markkaa 31.12.1987. Yhtiön korkotuottoihin ja siirtosaamisiin oli merkitty tuon lainan 9 prosentin korkokannan mukaan laskettuna korkona 8.048 markkaa verovuoden 1985, 26.513 markkaa verovuoden 1986 ja samoin 26.513 markkaa verovuoden 1987 tilinpäätöksissä. Kun asiassa ei ollut edes väitetty, että Y tai hänen puolisonsa kykenee maksamaan tuon lainan korkoineen eikä asiakirjoista käynyt ilmi, että Y:n tarkoitus on maksaa tuo laina korkoineen takaisin yhtiölle, lääninoikeus katsoi, että kyseistä 294.591 markan lainaa ei ollut pidettävä todellisena takaisin maksettavana lainana, vaan lainan määrää oli pidettävä Y:n saamana peiteltyä osinkona. Korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei lääninoikeuden päätöstä ollut syytä muuttaa. Verovuosi_1985 (KHO 1991/433.)

5.7.2 Peitellyn osingonjaon veroseuraamukset

Jos kysymyksessä on peitelty osingonjako, luetaan erä vähennyskelvottomaksi ja se lisätään yrityksen tulokseen. Sama koskee myös alihintaa, joka lisätään yrityksen tuloiksi. Tällöin yritykselle syntyy verovelkaa yhteisöveron kautta. (Leppinen ja Walden 2014, 188.)

Esimerkki: Yhtiö oli ostanut osakkaaltaan kiinteistön ylihintaan. Yhtiön verotusta toimitettaessa sen verotettavaan tuloon oli lisätty peiteltynä osinkona kiinteistökaupassa maksetun ylihinnan määrä ja kiinteistöstä tehty poisto siltä osin, kun se kohdistui ylihintaan. Koska ylihinta ei vaikuttanut muuten kuin välillisesti ylisuurena poistona yhtiön verovuoden tulon määrään, ylihintana maksettua määrää ei ollut lisättävä yhtiön tuloon. Liian suurena tehty poisto tuli lisätä yhtiön tuloon. Verovuosi_1994 (KHO 1998/98.)

Peitellyn osingonsaajan tulo on 75 % veronalaista tuloa, oli kysymyksessä sitten yritys tai henkilö. (Leppinen ja Walden 2014, 189.)

Esimerkki: A, joka oli omistanut 60 prosenttia B Oy:n osakekannasta ja työskennellyt yhtiössä, oli asunut yhtiön omistamassa osakehuoneistossa. Huoneistosta oli tuolta osin aiheutunut yhtiölle 115 049 markan vastike- ja korkomenot. A oli maksanut yhtiölle vuokraa 1 700 markkaa kuukaudessa eli verovuonna yhteensä 20 400 markkaa. Samassa asuntoyhtiössä oli vastaavansuuruisesta huonetilasta peritty ulkopuolisten välisessä vuokrasuhteessa vuokraa noin 2 600 markkaa kuukaudessa. Noissa olosuhteissa yhtiön katsottiin kantaneen osakkaaltaan alhaisempaa vuokraa kuin mikä oli tavallista. A:n saama etuus, jota ei ollut B Oy:n ja A:n välisessä työsuhteessa käsitelty luontoisetuna, otettiin yhtiön ja osakkaan verotuksissa huomioon peiteltynä osingonjakona. Peitellyn osingon määräksi vahvistettiin B Oy:n verotuksessa 94 649 markkaa ja A:n verotuksessa, yleinen vuokrataso ja A:n maksama vuokra huomioon ottaen, 10 800 markkaa. Verovuosi_1993. (KHO 1998/2694.)

6 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tarkoituksena oli pyrkiä esimerkkiluontoisesti hahmottamaan, millä tavoin case-yritys pystyy optimoimaan ja suunnittelemaan verotustaan lain suomien mahdollisuuksien rajoissa. Opinnäytetyö toteutettiin kirjallisuuskatsauksena, jossa aineistona käytettiin akateemista kirjallisuutta, artikkeleita, asiantuntijahaastatteluja, lainsäädäntöä ja verohallinnon ohjeistuksia. Tärkeää oli luoda selkeä kokonaisuus, jossa käsitellään verotuksen teoriaa ja käytäntöä monipuolisesti ja kattavasti.

6.1 Opinnäytetyöprosessi

Haasteellista opinnäytetyössä oli oikeanlaisen tietoperustan löytäminen ja siitä case-yritykselle sopivien työkalujen löytäminen. Aihepiiri on laaja, dynaaminen ja monitulkintainen, joten tiedon kohdistaminen oikeaan asiaan vei huomattavia määriä aikaa. Kuitenkin, aihepiirin rajausta osoittautui selkeäksi ja yksinkertaiseksi, koska kysymys oli vain lain sallimien rajojen sisällä pysymisessä. Tärkeää opinnäytetyön luotettavuuden ja kirjoittajien oman asiantuntijuuden kannalta oli se, että käytettyä materiaalia tulkittiin oikein.

6.2 Opinnäytetyön tulokset

Monet verosuunnittelussa käytettävistä keinoista, pääasiassa tilinpäätöksen aikaiset, vaativat yritykseltä johdonmukaisuutta. Muun muassa kuluvaraston käyttäminen tilinpäätöksessä on case-yritykselle vaikeampi asia toteuttaa, jos niitä ei ole aiemmin hyödynnetty. Kuluvaraston käyttämisessä esimerkiksi kiinteiden menojen aktivointi vaatii yritykseltä jatkuvuuden periaatetta, eli sen tulee olla johdonmukaista tilikaudesta toiseen. Tästä syystä case-yrityksen verosuunnittelumahdollisuudet ovat pääasiassa tilikauden aikaisia ja erityistapauksissa.

Yksi case-yritykselle kannattavimmista tilikauden aikaisen verosuunnittelun välineistä on osakkaalle maksetun palkan ja osingon suhteen optimoiminen. Yrityksen nettovarallisuudella on suora yhteys osakkaalle maksettavan verovapaan osingon määrään, joten tärkeimpänä palkan ja osingon välisen suhteen optimoimisen keinona voidaan nostaa yrityksen nettovarallisuuden kasvattamisen.

Verosuunnittelu erityiskysymyksissä tarkoittaa verolainsäädännön luomia verosuunnittelumahdollisuuksia esimerkiksi sukupolvenvaihdoksiin ja yritysjärjestelyihin. Suurimmat hyödyt pienellä yrittäjälle tulevat usein, kun yritystä aletaan myymään. Myynnissä on kaksi eri tapaa, myydä yrityksen liiketoiminta tai myydä koko yritys. Omistajan tulisikin usein käydä asiantuntijan kanssa läpi, kuinka hänen tulisi toimia. Case-yrityksen kohdalla tytäryhtiön myynnissä käytettiin liiketoiminnan myyntiä. Sukupolvenvaihdos on osaltaan iso asia varsinkin perheomisteiselle yhtiölle. Sukupolvenvaihdos ei aina ole verovapaa omaisuuden siirto, joten onkin syytä perehtyä mikä on sen hetkinen tilanne yrityksen omistajapohjassa ja mikä on edullisin tapa siirtää se tuleville sukupolville. Case-yrityksemme täyttää verovapaan sukupolvenvaihdoksen ehdot, joten heidän kohdallaan se olisikin suositeltavaa toteuttaa.

Osakaslaina nykyisellä peruskorolla voi olla omistajalleen helppo tapa saada nopeata lainaa. On kuitenkin otettava huomioon, että osakaslainassa piilee mahdollinen peitelty osingonjaon riski. Työsämme otimme esimerkiksi, kuinka omistaja voisi käyttää osakaslainaa omiin sijoitustarpeisiinsa. Eri-tyiskysymyksiä myös kiinteistön eriyttämistä ja sen myötä vuokratuottojen saamista. Osakkaalla on mahdollisuus lainata yritykselle rahaa korkotulojen toivossa, toisaalta turhaa lainaa ei yritykselle saa antaa korollisesti. Jos omistaja haluaa, voi hän myydä yrityksen osakkeita yritykselle itselleen, tämä arvo on kuitenkin arvostettava käypään arvoon. Peitelty osingonjako on aina riskinä, kun epätavallisia järjestelyjä tehdään verojen minimoimiseksi, sen vuoksi on oltava aina tarkkana ja on suotavaa pyytää verottajalta ennakkopäätös ennen asian ratkaisemista.

Jatkotutkimuksena aiheesta voisi olla esimerkiksi konsernin tai osuuskunnan verosuunnittelu ja tuloksenjärjestely. Esimerkiksi konsernissa verosuunnittelukeinojen mahdollisuus kasvaa ja ne ovat monimutkaisempia. Aiheena verosuunnittelu on hyvinkin muuttuva lainsäädännön jatkuvan päivityksen takia. Jos verotuksessa tulee muutoksia, on pk-yrityksen verosuunnittelusta kannattavaa ja suotavaa tehdä uusi tutkimus.

LÄHTEET

- ALHOLA, Kari. 2012. Palkkaa vai osinkoa – veroseuraamusten näkökulmasta. Julkaisussa: Tilisanomat 6/2012. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2018-02-07]. Saatavissa: <https://tilisanomat.fi/verotus/palkkaa-vai-osinkoa-veroseuraamusten-nakokulmasta>
- ENNAKKOPERINTÄLAKI. L 1996/1118. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-05-31]. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961118>
- KESKUSVEROLAUTAKUNTA. 47/2013. Edilex. Ennakkoratkaisu. [Viitattu 2017-11-21]. Saatavissa: <https://www.edilex.fi/kvl/20130047>
- KIRJANPITOLAKI. L 1997/1336. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-05-31]. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336#L4P5>
- KIRJANPITOLAUTAKUNTA 2008. Tulon kirjaaminen tuotoksi valmistusasteen perusteella. [Verkkodokumentti.] [Viitattu 2017-11-21]. Saatavissa: <http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/all/2A680A056AF163EBC22574F7004C3DF7?openDocument>
- KIRJANPITOLAUTAKUNTA 2006. Kiinteiden menojen lukeminen hyödykkeen hankintamenoon. [Verkkodokumentti.] [Viitattu 2018-02-21]. Saatavissa: <http://tem.elinar.fi/tem/kirjanpi.nsf/all/398D5822AF7FFBBEC22571150056A542?openDocument>
- KORKEIN HALLINTO-OIKEUS. 3637/1989. Finlex. Ratkaisu. [Viitattu 2017-11-13]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/lyhyet/1989/198903637>
- KORKEIN HALLINTO-OIKEUS. 1893/2007. Finlex. Ratkaisu. [Viitattu 2017-11-13]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2007/200701893>
- KORKEIN HALLINTO-OIKEUS. 926/2010. Finlex. Ratkaisu. [Viitattu 2017-11-13]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/lyhyet/2010/201000926>
- KORKEIN HALLINTO-OIKEUS. 1634/2009. Finlex. Ratkaisu. [Viitattu 2017-11-13]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2009/200901634>
- KORKEIN HALLINTO-OIKEUS. 433/1991. Finlex. Ratkaisu. [Viitattu 2017-11-13]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/lyhyet/1991/199100433>
- KORKEIN HALLINTO-OIKEUS. 98/1998. Edilex. Ratkaisu. [Viitattu 2017-11-13]. Saatavissa: https://www.edilex.fi/kho/lyhyet_ratkaisuselosteet/199800098?
- KORKEIN HALLINTO-OIKEUS. 2694/1998. Edilex. Ratkaisu. [Viitattu 2017-11-13]. Saatavissa: https://www.edilex.fi/kho/lyhyet_ratkaisuselosteet/199802694?
- KUKKONEN, Matti ja WALDEN, Risto. 2014. Pk-yrityksen verosuunnittelu. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- KUKKONEN, Matti ja WALDEN, Risto. 2010. Konsernin verosuunnittelu. Helsinki: Talentum Pro.
- LAKI ELINKEINOTULON VEROTTAMISESTA. L 360/1968. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2017-11-09]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1968/19680360>
- LAKI VAROJEN ARVOSTAMISESTA. L 1142/2005. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2017-10-18]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20051142>

LAKI VEROTUSMENETTELYSTÄ. L 1558/1995. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2017-11-13]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951558>

LAKIVÄLITYS. Yrityksen arvonmääritys. 2017. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2017-11-11]. Saatavissa: <https://www.lakivalitys.fi/pro/yrityksen-arvonmaaritys>

LEPPINIEMI, Jarmo ja WALDEN, Risto. 2014. Tilinpäätös- ja verosuunnittelu. Helsinki: Talentum.

OSAKEYHTIÖLAKI. L 624/2006. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2017-11-05]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624>

PERINTÖ- JA LAHJAVEROLAKI. L 1940/378. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2017-11-11]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1940/19400378>

SIIKAVUO, Juha. 2016. Talous haltuun pk-yrityksessä. Helsinki: Kauppakamari.

SJOITTAJAT. Miten verottaja laskee yrityksesi arvon? 2016. [Verkkajulkaisu]. [Viitattu 2017-11-11]. Saatavissa: <https://www.sijoittaja.fi/48359/verottaja-laskee-yrityksesi-arvon/>

TOMPERI, Soile. 2017. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

TOMPERI, Soile. 2015. Kehittyvä kirjanpito taito. Helsinki: Edita.

TULOVEROLAKI. L 1535/1992. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2017-10-18]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#L2P16>

VEROHALLINTO. Toimintavaraus 2017. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2018-02-18]. Saatavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/liikkeen-tai-ammattin-harjoittaja/toimintavaraus/>

VEROHALLINTO. Varainsiirtovero 2017. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2017-11-09]. Saatavissa: <https://www.vero.fi/henkilöasiakkaat/asuminen/varainsiirtovero/>

VEROHALLINTO. Varojen arvostaminen perintö- ja lahjaverotuksessa 2018. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2018-05-31]. Saatavissa: <https://www.vero.fi/contentassets/399ee41291c64569b38b62125952176d/varojen-arvostaminen-perint%C3%B6--ja-lahjaverotuksessa---p%C3%A4ivitys-ratkaisun-kho-2017-195-perusteella.pdf>

VEROHALLINTO. Veron kiertämissäännöksen soveltaminen 2016. [Verkkajulkaisu.] [Viitattu 2018-01-27]. Saatavissa: https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49027/veron_kiertamissaannoksen_soveltamine2/